

DUBIUM V.

Qui possint absolvere a Censuris.

69. *Distinguendum inter censuram per sententiam particularem ab homine, et inter latam a jure vel ab homine per sententiam generalem.* — 70. *Quis possit absolvere a censuris latis a jure.* — 71. *An omnes confessarii possint absolvere ab excommunicatione minori.* *An simplex sacerdos.* — 72. *Quis possit absolvere a censuris latis ab homine per sententiam particularem.* — 73. *Quis, si per sententiam generalem contra personas indeterminatas.* — 74. *Quae censurae reservatae possint absolvi ab episcopo per cap. Liceat.* — 75. *Vide verba capituli.* — 76. *Not. 1. An episcopus possit dispensare in irregularitate propter haeresim.* — *Not. 2. Quando crimen dicatur occultum vel deductum ad forum.* — 77. *Dub. 1. An possit absolvi ab episcopo qui fuerit punitus in foro alterius episcopi.* — 78. *Dub. 2. An crimen publicum in uno loco possit absolvi ab episcopo in alio, ubi est occultum.* — 79. *Not. 3. Qui veniant nomine episcoporum.* *Not. 4. Qui veniant nomine subditorum.* *Not. 5. Episcopi possunt absolvere a casibus papalibus occultis, reservatis etiam post Tridentinum.* (*Remissive ad Lib. VI, n. 594.*) — 80. *Not. 6. An episcopi gaudeant hac facultate, ubi Tridentinum non est receptum.* — 81. *Qu. 1. An episcopus possit dispensare in irregularitatibus et suspensionibus cum suo subdito in aliena dioecesi morante.* — 82. *Qu. 2. An facultas concessa in cap. Liceat, fuerit revocata per bullam Coenae.* — 83. *Verior sententia.* — 84. *Qu. 3. An episcopi possint absolvere a censuris bullae Coenae impeditos adire Romam.* — 85. *Qu. 4. Quinam dicantur impediti.* — 86. *Quid, si impedimentum sit ad breve tempus; et quid, si ad longum.* — 87. *An teneatur reus absolutus deinde se praesentare Pontifici, si jam sit emendatus et parti satisfecerit.* — 88. *Quid, si impedimentum sit perpetuum. Et qui dicantur perpetuo impediti.* — 89. *Qu. 5. An impediti teneantur adire Romam per epistolam aut procuratorem.* — 90. *Qu. 6. An episcopus possit absolvere haereticum impeditum, etiam per alium.* — 91. *Qu. 7. An, cum inferior absolvit impeditum a casu reservato sine censura, teneatur poenitens se praesentare superiori.* — 92. *Qu. 8. An impediti adire episcopum possint a quocumque absolvi.* — 93. *Qu. 9. An possint episcopi generaliter delegare aliis facultatem eis concessam in cap. Liceat.* — 94. *De facultate Mendicantium absolventi reservata.* — 95. *Quas censuras possint regulares absolvere quoad saeculares.* — 96. *An possint eos absolvere a casibus papalibus occultis.* — 97. *An pro foro externo.* — 98. *An a casibus ab episcopis sibi reservatis.* — 99. *An a censuris episcopis reservatis a jure vel a consuetudine.* — 100. *An a casibus Clementis occultis.* — 101. *An regulares possint absolvere subditos ab omnibus casibus papalibus extra bullam Coenae.* — 102. *An etiam novitios.* — 103. *An novitios, etiam a censuris ab episcopo sibi reservatis.* — 104. *An praelati regulares possint absolvere subditos a casibus bullae Coenae (Usque ad n. 106).* — 107. *An subditos, a censura ob percussione alterius religiosi aut clerici saecularis.* — 108. *Quid circa recipientes bullam Cruciatam.* — *Remissive.* — 109. *Regulae pro absolventis censuris.* — 110. *An, data facultate absolventi a papalibus, comprehendantur censurae bullae Coenae.* — 111. *An in jubileo, data potestate absolventi, omnes censurae comprehendantur, etiam latae ab episcopo specialiter.* — 112. *An habens facultatem circa casus bullae Coenae possit absolvere etiam ab haeresi (Usque ad n. 113).* — 114. *Quid amplius notandum circa facultates regularium.* — 115. *Quid amplius, circa facultatem concessam in jubilaes.*

Absolutio
censurae
pendet ab
ejus natura

69. — « Resp. 1°. A censura lata per sententiam particularem ordinarie is tantum potest absolvere qui eam tulit, vel ejus superior, vel successor, vel delegatus. — Ab ea quae lata est a jure communi vel ab homine per sententiam generalem, si non sit reservata, potest absolvere quivis qui censuratum potest absolvere a mortalibus: si vero sit reser-

« vata, ordinarie et per se potest tantum relaxari ab auctore legis, vel ejus successor, vel delegato.

« Dixi 1°. *Ordinarie*; quia in articulo « mortis, quivis sacerdos absolvere potest a quavis censura.

« Dixi 2°. *Per se*; quia per accidens « et ex privilegio possunt etiam alii. — « Laymann 1° ».

¹ Lib. 1. tr. 5, part. 1, cap. 7, n. 2 et seqq.

70. — Universe loquendo, ad tollendas censuras, ex parte absolventis requiruntur eadem conditiones quae requiruntur ad ferendas (juxta dicta n. 12.).

Caeterum dicendum 1°. A censuris latis a jure, non reservatis, certum est episcopum vel proprium sacerdotem absolvere posse; ex cap. *Nuper, de sent. excom.* Ubi, licet sermo sit de excommunicatione minori, idem tamen de omnibus aliis censuris communitur doctores intelligunt, ut Palaus¹, Roncaglia², Suarez³; et Salmant.⁴ cum Henriquez, Ugolino, Cornejo, Gibalino et communi. — Et idem conceduntur capitulo, sede vacante, praelatis religionum, et habentibus jurisdictionem quasi episcopalem.

An autem ab hujusmodi censuris omnes confessarii possint absolvere?

Negant S. Antoninus, Covarruvias^{a)}, Paludanus^{b)}, etc. apud Salmant⁵. — Quia (ut dicunt) sicut ad ferendas censuras, ita ad absolventas requiritur jurisdictio in foro externo, qua carent simplices confessarii et etiam parochi.

Affirmandum est tamen cum communi sententia, quam tenet D. Thomas⁶, ubi ait: *Si... [excommunicatio] est major; aut est lata a iudice, et sic ille qui tulit vel ejus superior potest absolvere; vel est lata a jure, et tunc episcopus vel etiam sacerdos potest absolvere.* Ita etiam [Contin.] Tournely⁷, Concina⁸, Palaus⁹, Roncaglia¹⁰, Salmant.¹¹ cum Soto, Vasquez,

¹ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 5, n. 3. — ² De Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 3, resp. 3. — ³ Disp. 7, sect. 3, n. 2. — ⁴ Tr. 10, cap. 2, n. 42. — *Henriq.*, lib. 13, cap. 27, n. 3. — *Ugolin.*, tab. 1, cap. 10, § 1, n. 1 et 2; § 2, n. 1 et 2; § 5, num. 3. — *Cornejo*, de Excom., disp. 11, dub. 1. — *Gibal.*, disquis. 10, qu. 3, n. 4 et 6. — *S. Anton.*, part. 3, tit. 17, cap. 11. — ⁵ Loc. cit., n. 43. — ⁶ Suppl., qu. 24, art. 1. — ⁷ De Censur., part. 1, cap. 5, art. 1, resp. 5. — ⁸ Diss. 1, cap. 7, n. 3. — ⁹ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 5, n. 3. —

70. — a) Covarruvias, in cap. Alma mater, part. 1, § 12, n. 4 et 5, concedit parochum absolvere posse ab excommunicatione minori et etiam « in rigore » a majori, sed hanc denegat facultatem simplici sacerdoti.

b) Paludanus, in 4, dist. 18, qu. 5, art. 1 (n. 4), dicit solum episcopum posse absolvere ab excommunicatione majori juris canonici; sed a sententia lata per statutum synodale, non reservata, posse absolvere quemlibet proprium sacerdotem.

c) Melius: in secundo casu, scilicet in com-

Coninck, Avila, etc. — Ratio, quia, licet ex jure ordinario nec confessarii, nec parochi hanc facultatem habeant; habent tamen ex concessione speciali Innocentii III, qui in dicto cap. *Nuper 29* sic inquit: *In secundo... casu* (scilicet, quod excommunicatio non sit reservata) a suo episcopo vel a proprio sacerdote poterit absolutionis beneficium obtinere. *Quamvis enim et tunc, non iudicis, sed juris sententia... sit ligatus; quia tamen conditor canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi.* — Quoties igitur censura non reservatur a jure, ab ipso jure datur potestas absolventi cuilibet confessario, ut intelligitur sub nomine *proprii sacerdotis*; prout probavimus Lib. VI, de Poenit., n. 564, v. *Unde fideles.*

Et hic advertendum 1°. Quod haec absolutio valebit etiam pro foro externo, ut dicunt Palaus¹², et Gibalinus, Ugolinus, apud Salmant.¹³ — Advertunt 2°. Roncaglia¹⁴, cum Coninck^{a)}; Palaus^{a)} cum Suarez^{a)} et Ugolino^{a)}; Sporer^{a)} cum Avila^{a)}; et Salmant.¹⁵ cum Coninck^{a)}, quod hanc absolutionem parochi et alii confessarii impertiri possunt tam intra quam extra confessionem. Ratio quia decreta Pontificum praecipue forum externum spectare solent; et cum favores principis ampliari debeant, non est cur tantum ad forum internum restringantur. — Advertunt 3°. Salmant.¹⁶ cum D. Thoma^{e)}, Palao, Soto^{e)},

Haec absolutio valet pro foro externo.

Dari potest tam intra quam extra confessionem.

¹² De Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 3, resp. 3. — ¹³ Tr. 10, cap. 2, n. 44. — *Sotus*, in 4, dist. 22, qu. 2, art. 3, concl. 3. — *Vasq.*, de Excom., dub. 19, num. 12. — *Coninck*, disp. 14, n. 230. — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 4, concl. 4. — ¹⁴ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 5, n. 4. — *Gibal.*, disquis. 10, qu. 3, n. 7, v. *An vero.* — *Ugolin.*, tab. 1, cap. 10, § 5, n. 3. — ¹⁵ Tr. 10, cap. 2, n. 44. — ¹⁶ De Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 3, resp. 3. — ¹⁷ Loc. cit., n. 44. — ¹⁸ Loc. cit., n. 49. — *Palao*, loc. cit., n. 3.

municatione cum excommunicato « in oratione vel osculo, aut orando secum aut etiam comedendo ».

a) Coninck, *disput. 14, a n. 230*; Palaus, *tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 5, n. 3*; Suarez, *disp. 7, sect. 4, n. 19*; Ugolinus, *loc. cit., n. 3*; Sporer, *Suppl. Decal., cap. 3, n. 55*; Avila, *part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 1*, hoc non habent.

e) S. Thomas *Suppl., qu. 24, art. 1*; Sotus, *in 4, dist. 22, qu. 2, art. 3, concl. 3*; Vasquez, *de Excom., dub. 19, n. 12*, quidquid dicant Salmant., de sola excommunicatione loquuntur.

Vasquez ^{e)} ac aliis citatis ¹ (contra Candidum), quod confessarii possunt absolvere non solum ab excommunicatione; sed ab omnibus aliis censuris non reservatis, nempe a suspensione et interdictio personali, etsi absolutio earum non requiratur ad perceptionem sacramenti Poenitentiae. Ratio, quia illa concessio, cum sit favorabilis, merito ampliatur ad omnes censuras.

71. — Certum est autem et commune inter doctores, omnes episcopos et confessarios absolvere posse innodatos excommunicatione minori ^{a)}. — Vide Salmant. ².

Sed valde dubitatur *an simplex sacerdos possit absolvere ab excommunicatione minori*.

Affirmat Salmant. ³ cum Navarro, Armilla ^{b)} et Hurtado; ac probabile putant Bonacina ⁴ et Viva ⁵. Quia (ut ajunt), cum sacerdos probabiliter possit absolvere a culpulis venialibus, potest etiam a censuris eis annexis; juxta id quod dicit D. Thomas ⁶; ibi: *A minori excommunicatione quilibet potest absolvere, qui potest absolvere a peccato participationis*. — Sed omnino negandum cum Suarez ⁷, Palao ⁸; et Soto, Cajetano, Cornejo et Ledesma, apud Salmant. ⁹ Tum quia in cap. *Nuper, de sent. excom.* dicitur excommunicatio minor absolvida esse vel ab episcopo vel a proprio sacerdote, qui sane intelligi nequit simplex sacerdos; tum quia juxta decretum Innocentii XI (relatum *Lib. VI, n. 543, v. Quaer.*), hodie vetitum est sacerdotibus simplicibus absolvere a venialibus. Haecque reddunt primam sententiam omnino improbabilem.

¹ Ap. Salmant., tr. 10, cap. 2, n. 44. - *Candid.*, disquis. 22, art. 47, dub. 3. — ² Tr. 10, cap. 3, n. 164. — ³ Loc. cit., n. 166. - *Navar.*, Man., cap. 27, n. 25 et 39. - *Gasp. Hurtad.*, de Excom., disp. 16, diff. 2. — ⁴ Disp. 2, de Excom., qu. 3, n. 15. — ⁵ De Censur., qu. 2, art. 2, n. 5. — ⁶ In 4, dist. 18, qu. 2, art. 5, solut. 1. — ⁷ Disp. 7, sect. 4, n. 17, v. *Quapropter*. — ⁸ Tr. 29, disp. 2, punct. 21, n. 23. — *Sotus*, in 4, dist. 22, qu. 2, art. 3, concl. 1. - *Cajetan.*, Opusc., tom. 1, tract. 7, qu. unic., ad 2. - *Cornejo*, de Excom., disp. 11,

71. — ^{a)} Vide notam a, ad n. 147.

^{b)} Armilla, v. Absolutio, n. 37, hanc utique refert sententiam; sed de opposita dicit: « Satis rationi consona videtur ».

72. — ^{a)} Avila, *part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 12*, rem plane innuit, dicendo: « In foro

72. — Dicendum ^{2o}. Quoad censuras *ab homine* latas, quod si censura feratur *per modum sententiae particularis contra determinatam personam*, non potest illa absolvi nisi ab ipso ferente, vel ab ejus superiore, vel ab ejus successore, aut delegato. Est certum et commune; vide Croix ¹⁰ et Salmant. ¹¹. — Quod si autem iudex in foro externo testetur censuratum jam satisfecisse partibus vel esse emendatum; tunc censetur vel ipse jam absolvi vel cui libet absolvendum remittere. Salmant. ¹². Et hic obiter notandum ^{1o}. Quod episcopus etiam in alieno territorio potest suos subditos absolvi in foro tam externo quam interno, semper ac absolutio fit sine strepitu judiciali, ut Silvester, Henriquez, Avila ^{a)}, cum Salmant. ¹³. — Notandum ^{2o}. Quod si quis in alieno territorio delinquit, et ab illius episcopo specialiter excommunicatur, non potest absolvi ab episcopo proprio, nisi de episcopi loci licentia. Ita Coninck, Turrianus ^{b)}, Diana, Candi-dus, etc., cum Salmant. ¹⁴. Dixi: *specialiter*; nam si excommunicatus sit per sententiam generalem, potest a quocumque absolvi, ut mox dicitur.

73. — Si vero censura feratur *ab homine* per modum statuti, sive *sententiae generalis contra personas indeterminatas*, sive in futurum, v. gr. in omnes qui hoc crimen patrabunt, sive in praeteritum, in omnes qui hoc crimen commiserunt (posita contumacia, juxta dicta *n. 54*): — tunc alii, ut Suarez ¹⁵, et Vasquez, Filiuiccus, etc., apud Salmant. ¹⁶, tenent non ab alio quam ab ipso ferente absolutionem impendentem esse; quia censura ab homine, juxta

dub. ult. - *Petr. Ledesm.*, Sum., de Censur., cap. 8, dub. 1, v. *Dico 2.* - ⁹ Tr. 10, cap. 3, n. 165. — ¹⁰ Lib. 7, n. 181. — ¹¹ Tr. 10, cap. 2, n. 50. — ¹² Loc. cit. — *Silvest.*, v. *Absolutio I*, n. 11, vers. *Secundo*. - *Henriq.*, lib. 13, cap. 27, n. 3. — ¹³ Tr. 10, cap. 2, n. 36. — *Coninck*, disp. 14, n. 258. - *Diana*, part. 5, tr. 9, resol. 9. - *Candid.*, disquis. 22, art. 51, dub. 2. — ¹⁴ Loc. cit., n. 37. — ¹⁵ Disp. 7, sect. 2, n. 20 et 23, v. *Atque haec*. — *Vasq.*, de Excom., dub. 19, n. 9 et 10. - *Fili.*, tr. 11, cap. 9, n. 298 et 302. — ¹⁶ Tr. 10, cap. 2, n. 50.

animae sine cognitione causae et strepitu judiciali bene potest...; secus si fiat in foro contentioso cum strepitu judiciali ».

^{b)} Turrianus, *de Censur.*, lib. 2, disp. 24, dub. 5, id ex Suarez refert nec satis aperte mentem suam explicat.

Quis possit absolvere a censura lata per sententiam particularem.

Probabilius potest quilibet confessarius.

Quid possint episcopi ex Tridentino.

A censura lata contra personas indeterminatas.

juxta alios, solus ferens potest absolvi.

regulas juris, ab eo dumtaxat auferri potest a quo est lata. — Sed probabilius dicendum absolutionem tunc a quocumque confessario impertiri posse, si censura non sit reservata; ut cum Busenbaum (*n. 69*) tenent Palao ¹, Laymann ², Roncaglia ³, Concina ⁴, Holzmann ⁵, Sporer ⁶; et Salmant. ⁷ cum Coninck ^{a)}, Sayro ^{b)}, Tolet, Soto ^{b)}, Avila, Bonacina; et Croix ⁸ cum communi. Ratio, quia hae censurae aequiparantur censuris latis a jure; et ideo a quocumque absolvi possunt, cum agatur de re favorabili, quae amplianda est quantum res patiat, ex cit. cap. *Nuper, de sent. excom.* ^{c)}.

74. — « Resp. II°. Episcopi, secundum « Tridentinum ⁹, possunt ^{1o}. Absolvere in « foro conscientiae per se vel vicarium « ab omnibus censuris occultis etiam in « bulla *Coenae* Papae reservatis ^{a)}: ex- « pta haeresi, a qua per seipsos tantum « absolvi possunt (quantum est ex vi « hujus decreti). — Dicitur autem censura « *occulta*, quae contracta est ob delictum « non publicum, nec ad-forum contentio- « sum deductum; aut si deductum fuit, a « quo reus ob defectum probationis fuit « absolutus. Bonacina ¹⁰, ex declaratione « Cardinalium, etc. ^{2o}. Possunt etiam saepe « absolvi a censura Papae reservata, « propter impedimentum ejus qui incurrit, « vel quando propter senium, morbum, « sexum, pauperiem, Pontifex non potest

¹ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 4, n. 10. — ² Lib. 1, tr. 5, part. 1, cap. 7, n. 3. — ³ De Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 3, resp. 2. — ⁴ Diss. 1, cap. 7, n. 6. — ⁵ De Poenis Eccl., n. 127. — ⁶ Suppl. Decal., cap. 3, n. 53. — ⁷ Tr. 10, cap. 2, n. 51. - *Tolet.*, lib. 1, cap. 16, n. 4. - *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 8. - *Bonac.*, disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 1, n. 6. — ⁸ Lib. 7, n. 128. — ⁹ Sess. 24, de reform., cap. 6. — ¹⁰ Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 2, n. 1 et 2. —

73. — ^{a)} Coninck, *disp. 14, n. 257 et 258*, concordat utique, sed de censura reservata dicit etiam: « Etsi excommunicatio quam talis incurrisset in dioecesi Mechliniensis esset reservata episcopo; si non esset reservata in dioecesi Antverpiensi, posset talis in domum reversus a suo pastore absolvi ».

^{b)} Sayrus, *de Censur.*, lib. 2, cap. 19, n. 5; et cap. 20, n. 2, dicit ejusmodi excommunicationes aequiparari excommunicationibus a jure latis, ab eisque posse episcopum et iudicem ordinarium absolvi; sed cap. 19, n. 13 et 14, asserit hanc facultatem ablatam esse parochis. — *Sotus* autem, *in 4, dist. 22, qu. 2*,

« adiri. — Bonacina ¹¹, ex Navarro, San- « chez, Avila, Coninck, etc. ».

75. — Quoad facultatem quam habent episcopi circa peccata reservata Pontifici, ante omnia notanda sunt verba Tridentini ¹²: *Liceat episcopis in irregularitatibus omnibus et suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea quae oritur ex homicidio voluntario, et exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, dispensare; et in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicae reservatis, delinquentes... subditos in dioecesi sua, per se ipsos, aut vicarium ad id specialiter deputandum, in foro conscientiae gratis absolvi, imposita poenitentia salutaris. Idem et in haeresi crimine, in eodem foro conscientiae, eis tantum, non eorum vicariis, sit permissum*.

76. — Hinc notandum ^{1o}. Quod episcopi, licet non possint absolvi ab haeresi occulta (juxta sententiam quam mox exponemus), possunt tamen dispensare in irregularitate ex haeresi occulta contracta. — Ita Potestas ¹³, Salmant. ^{a)}.

Notandum ^{2o}. Quod, ut crimen dicatur *non occultum*, requiritur ut, vel sit deductum ad forum contentiosum, vel sit notum fere omnibus (ut ait Viva cum Suarez), aut saltem majori parti oppidi, viciniae, parochiae, collegii seu monasterii ^{b)}, ut dicunt Bonacina ¹⁴, Sanchez ¹⁵; Salmant. ¹⁶ cum Palao, Pellizzario, etc. Ita ut *occul-*

¹¹ Loc. cit., punct. 2, num. 4. - *Navar.*, Man., cap. 27, n. 89. - *Sanck.*, Decal., lib. 2, cap. 13, n. 36 et 37. - *Avila*, loc. cit., dub. 6, concl. 3. - *Coninck*, disp. 14, n. 240. — ¹² Loc. cit. — ¹³ Tom. 1, n. 3338. — *Viva*, de Poenit., qu. 9, art. 2, n. 7. - *Suar.*, de Poenit., disp. 30, sect. 2, n. 2. — ¹⁴ Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 2, n. 1, v. *Quarto*. — ¹⁵ De Matr., lib. 8, disp. 34, n. 55. — ¹⁶ Tr. 10, cap. 2, n. 59. - *Palao*, tr. 3, disp. 6, punct. 15, § 1, a n. 9. - *Pelliz.*, tr. 8, cap. 3, n. 69.

art. 3, concl. 3, dicit tantum censuram quae est ab homine tolli ab eo qui eam tulit, eam vero quae est a jure tolli posse a parochis.

^{c)} Caput *Nuper* statuit excommunicationem quae est a jure tolli posse ab episcopo vel proprio sacerdote.

74. — ^{a)} Bonacina dicit sublatam esse hanc facultatem quoad censuras bullae *Coenae*.

76. — ^{a)} Salmant., *tr. 10, cap. 2, n. 54*, hoc non habent; imo cap. 9, n. 79, negant irregularitatem induci ob haeresim occultam.

^{b)} Dummodo decem saltem personae ibi reperiantur, juxta Sanchez, Palaum et Pellizzarium.

Verba Tridentini.

Episcopi dispensant in irregularitate ex haeresi occulta.

Quando nam crimen sit publicum.

tum adhuc dicatur crimen, si illud scient quinque vel sex personae; ut ait auctor citatus *Istrus*.¹ (Vide dicta *Lib. VI, n. 593, v. Not. 3, et n. 1111*). — Tunc autem crimen setur *ad forum deductum*, cum ibi est probatum saltem per unum testem. Secus, si nullo modo fuerit probatum, etsi reus malis artibus hoc obtinuerit, et ibi absolutus fuerit; quia tunc adhuc censetur occultum. Ita Sanchez², Bonacina³; et Salmant.⁴ cum Coninck, Avila, Henriquez⁵, etc. Imo dicitur *occultum*, etiamsi crimen implicitis sit ad forum deductum, quia ex *lege 1, C. Inter alios acta vel iudicata*, res inter alios acta non potest afferre praepudicium aliis, quibus res iudicata non nocet. Ita Salmant.⁶ cum Navarro, Bonacina et Sanchez.

77. — Sed hic dubitatur. 1°. *An possit absolvi ab episcopo reus alicujus casus papalis, qui jam punitus sit in foro alterius episcopi^a, ubi iudicium sit finitum?*

Prima sententia affirmat; et hanc tenent Sanchez⁶; et Salmant.⁷ cum Reginaldo, Avila, Leandro, etc. Ratio, quia intentum concilii fuit servare auctoritatem iudicium et vitare scandalum, si pu-

blica crimina publice non punirentur; at eo casu neque scandalum adest neque auctoritati iudicium praepudicatur. — *Secunda* vero sententia, communior et veterior, negat; eamque tenent Suarez^b, Palaus⁸, Barbosa⁹, Concina¹⁰; Bonacina¹¹ cum Garcia et Rodriguez; ac Croix¹² cum Mascardo^c, etc. Ratio, quia licet tunc iudici sit satisfactum; tamen, cum crimen iudice publicum factum fuerit, manet simpliciter publicum; et ut tale omnino est Pontifici reservatum.

78. — Dubitatur 2°. *An crimen, in uno loco publicum, possit absolvi ab episcopo in alio ubi est occultum?*

Negant Bonacina¹³ et Suarez¹⁴. — Sed probabiliter affirmant Sanchez¹⁵, Contin, Tournely¹⁶ cum Piasecio^a; Barbosa¹⁷ cum Duardo; et Salmant.¹⁸ cum Trullench, Leandro, Avila, et aliis apud Croix¹⁹. Dummodo locus ubi crimen est notum, ita distet ut non sit timor quod publice ubi est occultum.

79. — Notandum 3°. Quod nomine episcoporum veniunt abbates et alii jurisdictionem episcopalem habentes; ut Sanchez²⁰; et Salmant.²¹ cum Henriquez^a,

punct. 1, num. 6. - Garcia, de Benefic., part. 7, cap. 11, n. 50. - Rodrig., Sum., part. 1, cap. 167, n. 16. — Lib. 7, n. 146. — Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 2, n. 3. — De Poenit., disp. 30, sect. 2, num. 2. — Decal., lib. 2, cap. 11, n. 20. — De Irregul., part. 3, cap. ult., v. Nota 2. — Alleg. 39, n. 27; et in Trid., sess. 24, cap. 6, n. 28. - Duard., in bull. Coenae, lib. 3, § 2, qu. 11, num. 10. — Tr. 10, cap. 2, n. 62. - Trull., in bull. Cruciat., lib. 1, § 7, cap. 2, dub. 6, n. 2. - Leand., tr. 2, disp. 17, qu. 57. - Avila, part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 11, concl. 3. — Lib. 7, num. 144. — Decal., lib. 2, cap. 11, n. 5. — Loc. cit., num. 54.

^c) Mascardus et Menochius citantur solum pro ratione hujus opinionis; et profecto Mascardus, de *Probat., concl. 1107, n. 13*, dicit: « Notorium induci et probari per acta iudicii ». — Menochius pariter, de *Arbitr. iudic., lib. 2, cas. 166, n. 6*, scribit: « Notorium illud dici quod ex actis resultat... et praesertim cum acta sunt contentiosae jurisdictionis ».

78. — ^a) Piasecius citatur utique a Contin, Tournely; sed in *Prax. episc., part. 1, cap. 1, art. 10, n. 2* (edit. Veneta, 1647), oppositum videtur tenere.

79. — ^a) Henriquez de alio casu loquitur, *lib. 6, cap. 14, n. 2*, videlicet de facultate reservandi peccata absque excommunicatione, in qua aequiparat episcopis abbates jurisdictionem quasi episcopalem habentes.

Verius non potest.

Et nomine subditorum.

Facultas cap. *Liceat* comprehendit casus post Trident. reservatos.

Probabiliter crimen absolvi potest ubi est occultum.

Non omnes episcopi gaudent facultate Trident.

Quid veni nomine episcoporum.

Dicastillo et Avila (contra Bonacina^b) et Suarez, apud Croix¹). Vide dicta *Lib. VI, n. 593, v. An autem^c*. — Venit etiam capitulum, sede vacante; ut Bonacina², Sanchez³ et Salmant.⁴

Notandum 4°. Nomine subditorum veniunt etiam vagi et omnes habentes animum permanendi in loco illo per majorem partem anni^d; ut Croix⁵ cum Sanchez, Suarez, Bonacina, Barbosa, etc.

Notandum 5°. Quod episcopi, vi concessionis in dicto cap. *Liceat*, possunt absolvi a casibus papalibus, etiam post Tridentinum reservatis; ut probabile esse diximus *Lib. VI, n. 594, Dubit. 7^e*.

80. — Notandum 6°. Circa facultatem a Tridentino concessam episcopis in cap. *Liceat*, absolventi aut dispensandi a casibus papalibus, vel ab irregularibus occultis, id quod dicit Fagnanus⁶, ubi ait: *Ex sententia S. Congr. Concilii, episcopi illarum regionum, quibus concilium adhuc receptum non est, non possunt uti facultate in hoc decreto concessa*. — Notat deinde, declaratum fuisse a Gregorio XIII praedictam facultatem nec etiam cardinalibus competere, etsi ecclesiarum Urbis titulum habeant.

Dicist., de Censur., disp. 3, n. 63. - *Avila*, part. 7, disp. 10, dub. 6, v. *Tertio notandum*. - *Suar.*, de Censur., disp. 41, sect. 2, n. 7. - ¹ Lib. 7, n. 141. — ² Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 2, n. 1. — ³ Decal., lib. 2, cap. 11, n. 4. — ⁴ Tr. 10, cap. 2, n. 54. — ⁵ Lib. 7, n. 136. - *Sanch.*, Decal., lib. 2, cap. 11, num. 8 et 9. - *Suar.*, loc. cit., n. 12; et de Poenit., disp. 30, sect. 2, n. 3. - *Bonac.*, loc. cit., punct. 2, n. 5. - *Barb.*, alleg. 39, n. 4 et seqq. — ⁶ In cap. *Dilectus 15*, de temp. ordin., n. 25 et 27. - *Avila*, part. 7, disp. 10, dub. 6, ante concl. 2. v. *Circa*. - *Henric.*, lib. 14, cap. 20, n. 5, lit. l. - ⁷ In Trid., sess. 24, cap. 6, n. 44. — ⁸ Decal., lib. 2, cap. 11, num. 12. — ⁹ Disp. 41, sect. 2,

^b) Bonacina non fideliter refertur a Croix; quamvis enim, de *Irregul., disp. 7, qu. 5, punct. 1, n. 7*, neget praelatos jurisdictionem episcopalem habentes posse dispensare ab irregularitate; attamen, *disp. 1 de Censur., qu. 3, punct. 2, n. 1*, dicit eosdem posse absolvi a censuris et casibus Papae reservatis, sicut et episcopos.

^c) Vide etiam *Append. de Privileg., n. 31* et notas adnexas.

^d) Quoad vagos concordant auctores citati; sed Sanchez, Suarez, Bonacina et Barbosa, quidquid dicat Croix, requirunt intentionem permanendi per majorem partem anni, solum per dispensationem ab irregularitate, minime

81. — Quaeritur 1°. *An episcopus possit dispensare in irregularitatibus et suspensionibus occultis cum suo subdito qui in aliena dioecesi moratur?*

Prima sententia negat; et hanc tenent Avila, Henriquez et Ugolino^a, apud Barbosa⁷. — Ratio (ut ajunt), quia concilium tribuit episcopis facultatem dispensandi tantum in sua dioecesi.

Secunda vero sententia, communior et probabilior, affirmat. Et hanc tenent^b Sanchez⁸, Suarez⁹, Bonacina¹⁰, Diana¹¹, Contin, Tournely¹² et Salmant.¹³; et Barbosa¹⁴ cum Bossio, Marchino, Fagundes, Novario^c, etc. Ratio, quia dispensatio per se potest concedi absenti; ergo non oportet ut dispensandus adsit in dioecesi, cum actus jurisdictionis bene possit exerceri etiam extra territorium. — Nec obstat quod in Tridentino dicitur: *in dioecesi sua*. Nam respondetur quod vel particula illa satis verificatur, cum aut episcopus aut subditus existit in propria dioecesi (ut dicunt^d) Contin, Tournely¹⁵ et Salmant.¹⁶); vel, quod praefata particula refertur tantum ad secundam partem, ubi agitur de absolute casuum (ut respondet Suarez¹⁷ et Sanchez¹⁸; Holzmann¹⁹ cum Palaus, Pignatello, et Croix^d). — Ex quo hi

num. 10. — ¹⁰ Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 2, num. 1, v. *Tertio*; et disp. 7, qu. 5, punct. 1, num. 5. — ¹¹ Part. 4, tr. 4, resol. 116. — ¹² De Censur., part. 1, cap. 5, art. 1, qu. 2, resp. 4, v. *Possunt episcopi*. — ¹³ Tr. 10, cap. 2, num. 53. — ¹⁴ Loc. cit., num. 44. - *Boss.*, de Jubil., sect. 1, num. 166. - *Marchin.*, de Ordin., tr. 1, part. 9, cap. 1, diff. 6, num. 8 et 9. - *Fagund.*, de 2° praec. Eccl., lib. 8, cap. 8, num. 35. — ¹⁵ Loc. cit. — ¹⁶ Tr. 10, cap. 2, n. 53. — ¹⁷ Disp. 41, sect. 2, num. 10. — ¹⁸ Decal., lib. 2, cap. 11, num. 12. — ¹⁹ De Poenit. Eccl., num. 327, v. *Dicitur 1*. - *Palaus*, tr. 29, disp. 6, punct. 7, n. 9. - *Pignatell.*, tom. 6, consult. 99, n. 49.

vero pro absolute a censuris. — Cfr. *lib. 6, n. 593 et Append. de Privileg., n. 32*.

^e) Vide *ibid.*, notas subjectas et *Append. de Privileg., n. 36*, cum notis.

81. — ^a) Ugolinus, de *Off. et Potest. episc., cap. 57, § 2, n. 6, v. Quarto*, de sola irregularitate loquitur.

^b) De Contin, Tournely et Salmant. vide not. c ad n. 32, *Append. de Privileg.*

^c) Novarius, *Singular. juris can., concl. 2, n. 8*, haec habet ubi loquitur de absolute a casibus papalibus occultis; ubi vero de irregularitate tractat, haec silentio praetermittit.

^d) Croix, *lib. 7, n. 139*, hoc ultimum responsum non habet.

Probabilior episcopus dispensat subditum in aliena dioecesi morantem.

aut ad forum deductum.

Juxta alios, episcopus absolvi potest reum jam punitum.

auctores inferunt quod etiamsi uterque, tam episcopus quam subditus, sint extra dioecesim, bene poterit episcopus dispensare ab irregularitate et absolvere a suspensionibus.

An autem episcopus possit absolvere, et delegare facultatem absolvendi casus papales occultos, extra sacramentum Poenitentiae? — Affirmant ^{e)} Sanchez, Suarez, Bonacina et Salmant ¹. — Sed id hodie omnino negandum, ex declaratione Gregorii XIII. (relata Lib. VI, n. 593, v. *Hic autem*).

82. — Quaeritur 2°. An praedicta facultas a Tridentino episcopis concessa, fuerit revocata per bullam Coenae quoad haeresim et alios casus in ea reservatos? — Adest duplex sententia:

Prima negat. Et hanc tenent Navarrus ²; ac Bañez, Vega, Sà, Aragon, Angles, Henriquez, Fagundes, etc., apud Barbosa ³; item Coninck ^{a)}. Avila, Becanus, Granada, Petrus Ledesma, etc., apud Patrem Milante ⁴. Et probabilem putant Salmant ^{b)}.

Ratio (ut ajunt), quia in bulla Coenae nulla fit mentio concessionis factae episcopis per Tridentinum. Sed per clausulam generalem minime revocantur facultates a concilio generali alicui tributae; ut habetur ex cap. *Ex parte, de capell. monach.* cum Glossa *ib.*, v. *Nulla mentio*; et ex cap. *Nonnulli, de rescript.*, et *ibid.* Glossa, v. *Fecerint mentionem*.

Et juxta hanc primam sententiam, notant Salmant. ⁵ cum Navarro, Henriquez ^{c)} ac Granada; ac Felix Potestas cum Dicastillo et Diana, quod episcopus circa crimen haeresis, licet non possit concedere alteri generalem facultatem absolvendi ab illa (cum talis facultas fuerit tributa a concilio episcopis tantum, non eorum vicariis), bene tamen eam potest delegare alteri in casu particulari; quia cum ipsa sit annexa dignitati episcopali, competit episcopis jure ordinario; et ideo potest ab eis delegari omni modo quo eisdem expresse non est vetitum.

83. — *Secunda* vero sententia verior affirmat. Et hanc tenent Sanchez ⁶, Pignatellus ⁷, Lugo ⁸, Anacletus ⁹, Toletus ¹⁰, Diana ¹¹, Roncaglia ¹², Croix ¹³, Viva ¹⁴, Vidal ¹⁵, Holzmann ¹⁶, Mazzotta ¹⁷, Elbel ¹⁸, Barbosa ¹⁹ cum Sayro, Molina, Philiarcho, Homobono, Ugolino et pluribus aliis. Item Fagnanus ²⁰, ubi id affert decisum a S. Congregatione. Duasque similes declarationes affert Pittonus ²¹; unam, emanatam die

Diana, part. 1, tr. 5, resol. 2; et part. 3, tr. 6, resol. 92. — ⁶ Decal., lib. 2, cap. 11, num. 27 et 26. — ⁷ Tom. 1, consult. 291. — ⁸ De Fide, disp. 23, n. 46. — ⁹ Tr. 4, de Virtutib. theol., dist. 4, n. 29 et 30. — ¹⁰ Lib. 1, cap. 30, n. 2. — ¹¹ Part. 7, tr. 2, resol. 23. — ¹² Tr. 4, de Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 1. — ¹³ Lib. 6, part. 2, num. 1617. — ¹⁴ In propos. 3 Alex. VII, n. 4. — ¹⁵ De Propos. damnat., exam. 2, prop. 3. — ¹⁶ De Poenis Eccles., num. 218. — ¹⁷ Tr. 6, disp. 2, qu. 3, cap. 3, § 1, num. 2. — ¹⁸ De Poenit., num. 366; et de Censur., n. 253. — ¹⁹ Alleg. 40, n. 23. — ²⁰ Sayr., Decis. cas. consc., lib. 5, tit. 23, decis. 16. — ²¹ Molina, de Just. et Jure, tr. 3, disp. 64, n. 3; et tr. 5, disp. 18, num. 2. — ²² Philiarcho, de Off. sacerdot., part. 2, lib. 2, cap. 25. — ²³ Homob., Exam. eccles., tr. 7, cap. 1, qu. 5, tr. 5, cap. 5, qu. 31, v. *Nono*, et tr. 12, cap. 4, qu. 16, resol. 4. — ²⁴ Ugolino, de Censur. Papae reserv., part. 3, cap. 2, v. *Etiā praetextu*, n. 3. — ²⁵ In cap. *Quoniam* 13, de constit., num. 29. — ²⁶ De Episcopis, n. 1068 et 1151.

Verius non potest absolvere.

Objectio.

Nec obstat ratio opposita, quod per clausulam generalem non revocantur facultates concessae per concilium generale.

Nam respondetur 1° id locum habere, quando revocatio fit per *rescripta*, non vero cum fit per *constitutiones* pontificias; in praefatis enim textibus adductis (ut legenti patet) tantum de rescriptis habetur sermo. Valde autem dispar est ratio inter rescripta et pontificias constitutiones: nam rescripta, quia sunt contra jus, et propter importunitatem ac multitudinem petentium non fiunt ea maturitate et consilio, quo constitutiones Pontificum et decreta conciliorum emanantur. Ideoque id quod dicitur de rescriptis, non pro-

¹ De Synodo, lib. 9, cap. 4, num. 7 et 10. — *Petra*, Comment. ad constit. 18 Innoc. IV, n. 19. — *Duayd.*, in bull. Coenae, lib. 3, § 2, qu. 11, n. 43. — *Cleric.*, de Sacr. Poenit., decis. 45, num. 5. — *Suar.*, de Censur., disp. 22, sect. 3, n. 5. — ² In cap. *Nonnulli* 28, de rescript., n. 28 et seqq. — ³ Tr. 3, de Legib., qu. 4, cap. 1, qu. 4. — *Card. de Luca*,

committere prudenti vicario specialiter delegato ».

83. — ^{a)} Prima est S. C. C., et reperitur etiam apud Pallottini, v. Episcopus, § 14, n. 11. Altera est S. O. cujus Sperelli his verbis testis est: « Et ita dum ego essem unus ex praelatis consultoribus in eodem supremo R. et U. I. praetorio, declaratum fuit ».

^{b)} Suarez ita quidem refertur a Benedicto XIV, sed ipse, de *Fide*, disp. 1, sect. 4, n. 13, dicit probabilius per bullam Coenae

cedit de constitutionibus; ut bene advertunt Fagnanus ²; et Roncaglia ³ cum cardinali de Luca et communi. — Ac propterea observat Fagnanus ⁴ Tridentinum derogasse pluribus decretis conciliorum generalium, nulla ipsorum facta mentione. Imo testatur idem Fagnanus ⁵ S. Pium V in quodam Motu proprio (relato ad litteram a Nicolao Garcia) declarasse, satis esse ad revocandum concilium ^{c)} quod Papa contrarium disponat, supplicationem manu propria signando. — Insuper laudatus Benedictus XIV testatur, S. Pium V et Gregorium XIII; et idem asserit Pater Viva ⁶, ac alii apud Barbosa ⁷, de hac re signanter interrogatos, respondisse, nulli praeter Papam hodie integrum esse absolvere ab haeresi etiam occulta. — Item, in Vita S. Francisci Salesii, descripta a Petro Gallitia ⁷, narratur (ut notat idem Benedictus) quod, cum Papa Clemens VIII Salesium pro examine ad episcopatum praesentatum interrogasset, an posset episcopus ab haeresi absolvere? respondit affirmative. At Papa subjunxit: *Sed Nos non ita sentimus*. Et tunc S. Franciscus dixit: *Beatissime Pater, si Sanctitas Vestra non ita sentit, nec ego deinceps sic sentiam*.

Respondetur 2°, quod, etiamsi ad derogandum decreto Tridentini fuisset requisita specialis illius mentio, haec jam adfuit in praefata bulla Coenae, cum ibi dictum fuerit episcopum non posse absolvere a casibus bullae, *praetextu facultatum per cujusvis concilii decreta concessarum*. Quatenam hic expressior mentio

tom. 14, part. 5, Annot. ad concil. Trid., discurs. 1, n. 12. — ⁴ Loc. cit., n. 42. — ⁵ In cap. *Nulla*, de concess. praeb., n. 85. — *Nic. Garcia*, de Benef., part. 4, cap. 5, n. 32 et 33. — *Bened. XIV*, de Synodo, lib. 9, cap. 4, num. 9. — ⁶ In propos. 3 Alex. VII, num. 4. — ⁷ Lib. 2, cap. 32. — *Bened. XIV*, loc. cit., n. 9.

derogatum esse Tridentino; addit tamen episcopus sese posse conformare oppositae sententiae ut probabili, « nisi certitudo facti accederet ». Et refert decisum esse quod adempta sit haec facultas episcopis; « propter quae censeo non esse in praxi ab hac sententia recedendum ».

^{c)} Concilium scilicet Tridentinum.

^{d)} Apud Barbosa, *alleg. 40*, n. 24, auctores id referunt de Gregorio XIII et de Clemente VIII.

Absolutio dari nequit extra sacramentum.

Juxta alios, episcopus potest absolvere a casibus bullae Coenae.

Ex auctoritate.

Ex derogatione specialii.

^{e)} Vide not. h ad lib. 6, n. 593.

82. — ^{a)} Coninck, de *Censur.*, disp. 14, n. 243, distinguit, dicens derogatum esse quoad haeresim, non vero quoad ceteros casus.

^{b)} Salmant., *tr. 10*, cap. 2, n. 56, probabilem primo putabant, excepta tamen haeresi; sed postea, uti declarant ipsi in fine n. 53, ex propositione ab Alex. VII damnata, [de

qua infra n. 83], dixerunt difficile sustineri posse hanc sententiam. Sed rursus, *tr. 18*, cap. 4, n. 163; et *tr. 21*, cap. 3, n. 84 et seqq., contendunt ex hac propositione non damnari sententiam hanc, sed solum damnari assertum quod ipsa fuerit visa et tolerata in consistorio cardinalium.

^{c)} Henriquez, *loc. cit.*, n. 7, dicit episcopum posse « plenioris causae cognitionem

feri debet? Tanto magis quod solum concilium Tridentinum, et non aliud, talem facultatem episcopis concesserat.

Accedit ad haec damnatio propositionis 3 ab Alexandro VII, qui dicebat: *Sententia asserens bullam Coenae solum prohibere absolutionem haeresis et aliorum criminum quando publica sunt, et id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est: anno 1626, 18 Julii, in concistorio S. Congregationis Em. Cardinalium visa et tolerata est. Merito hinc dicunt Viva, Holzmann, Elbel^{e)} et Benedictus XIV, quod per hanc damnationem prima sententia ita a sua probabilitate (si quam habebat) deturbata est, ut nunc probabilis non amplius videatur.*

Nec obstat dicere cum Corella, Concina^{f)}, Salmant. et Milante, quod Pontifex non damnavit sententiam, sed tantum quod ipsa in concistorio visa et tolerata fuerit; et ideo putant illam in sua probabilitate reliquisse. Nam respondetur quod, licet Pontifex directe solum damnaverit factum (nempe quod visa fuerit et tolerata); indirecte tamen aperte ipsam sauciavit opinionem: nisi enim falsam existimasset, non utique tam sollicitus fuisset de mendacio illo damnando. Cum igitur declaravit eam non fuisse toleratam, implicite declaravit non esse dignam ut tolleretur.

Ex his omnibus concludit praefatus Benedictus XIV^{g)}, hodie *episcopos non sine temeritatis nota hanc auctoritatem* (nempe absolventi ab haeresi) *posse sibi ostentare, et tanto minus delegandi*. Poterit ergo solummodo episcopus ut delegatus apostolicus haereticum notorium pro foro

Viva, in prop. 3, Alex. VII, n. 3. — *Holzm.*, de Poenis Eccles., n. 218, v. *Quibus mature*. — *Bened. XIV*, de Synodo, lib. 9, cap. 4, n. 10. — *Corella*, tr. 17, n. 22. — *Salmant.*, tr. 18, cap. 4, n. 163; et tr. 21, cap. 3, n. 84 et seqq. — *Milante*, Exercit. 3, sup. prop. 3 Alex. VII. — ¹ Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 1. — *Palaus*, tr. 4, disp. 4,

externo absolvere; ut dicit Roncaglia¹ cum Palao et Farinacio. — Postquam autem ab episcopo sublata fuerit excommunicatio, a quovis confessario peccatum haeresis absolvi poterit.

84. — Quaeritur 3°. *An episcopi absolvere possint a censuris bullae Coenae impeditos Romam adire?* — Adsunt tres sententiae:

Prima absolute negat cum Bonacina², qui citat Suarez et Innocentium (sed dicit *in simili*); ergo praedicti DD. non loquuntur proprie de hac sententia. — Ratio Bonacinae: tum quia in bulla excipitur tantum articulus mortis, tum quia contrarium nullo jure probatur. Non autem suffragatur epikeja (ut ait) in casu, ubi constat de contraria intentione Pontificis. Nec obstat addit textus infra citandos; quia, vel ibi non datur facultas absolventi episcopis; vel, si datur, haec revocata fuit per bullam *Coenae*, sicut fuit revocatum decretum Tridentini. — Excipit tamen Bonacina³ casum gravis necessitatis, v. gr. celebrandi, communicandi et similibus.

Secunda sententia concedit episcopis absolvere a caeteris casibus, sed negat ab haeresi. Ita de Alexandris⁴. — Ratio cur excipit haeresim, quia in generali concessione (puta in jubileo) absolventi a casibus bullae, non datur facultas absolventi ab haeresi; ut declaravit Gregorius XIII. Sed haec ratio debilis est; nam, ex infra dicendis, haec facultas non oritur ex concessione, sed ex epikeja et praesumpta mente Pontificis.

Tertia communis sententia, cui subscribo, docet, episcopos posse per se, vel per alios^{a)}, ab eis specialiter delegatos,

punct. 3, § 1, num. 23. — *Farinac.*, de Haeresi, qu. 192, num. 52. — ² Disp. 1, de Censur. in bull. Coenae, qu. 22, punct. 2, num. 23. — *Suar.*, disp. 23, sect. 5, num. 27, v. *Ultimo*. — *Innoc.*, in cap. *Quamvis*, de sent. excom. — ³ Loc. cit., num. 23, v. f. — ⁴ Confessar. Monial., cap. 6, § 8, qu. 3 et 4.

Juxta quosdam, episcopi nequeunt absolvi a casibus impeditis.

Juxta alios, possunt, excepto casu haeresis.

Communitate possunt absolvi a quovis casu.

^{e)} Elbel *de Censur.*, n. 253, dicit: ex hac damnatione, ea opinio « minus probabilis, nec satis tuta dici potest ».

^{f)} Concina, *de Censur.*, diss. 1, cap. 7, n. 9, id ex aliis refert.

^{g)} Benedictus XIV, *de Synodo*, lib. 9, cap. 5, n. 4: « Judicent nunc alii antistites, inquit,

an ipsi valeant sine temeritatis nota... eam... auctoritatem sibi arrogare, atque etiam in synodo ostentare ».

84. — ^{a)} Quod possint etiam per alios non habent Palao, Laymann, Concina, Lugo, Salmant., Milante, Coninck, Avila, Cornejo, Donatus, Leander. Id tamen insinuant Salmant.,

absolvere in utroque foro^{b)} legitime impeditos, ab omnibus casibus et etiam ab haeresi: praestito tamen iuramento^{c)} ab eo qui absolvitur, de se praesentando postea superiori (ut infra dicitur, n. 86, v. *Sitamen*). Ita Palao¹, Roncaglia², Laymann³, Concina⁴ cum communi, Lugo⁵, Salmant.⁶, Viva⁷; Milante⁸ cum Coninck Avila, Cornejo, etc.; Potestas⁹ cum Tamburinio, Donato, Leandro, Pellizzario, et communi theologorum et canonistarum (ut testatur Roncaglia¹⁰). Ratio, quia, existente impedimento adeundi Papam, restituitur episcopis potestas ordinaria, non jam vi Tridentini, sed vi juris communis. — Et probatur ex cap. *Ea noscitur 13, de sent. excom.*, ubi: *Mulieres, senes et valetudinarii, seu membrorum destitutionibus impediti, licet ad Apostolicam Sedem non veniant, ab episcopis valeant fidelium communioni restitui*. Idem sancitur in cap. *Quamvis 58, eod. tit.*, ubi habetur, quod percussor clerici a Sede apostolica absolvi debet: *Nisi* (additur) *imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia aut inopia, puerili vel senili aetate, fragilitate sexus, seu alia corporis impotentia, sive quolibet impedimento canonico retrahatur quominus Romanum Pontificem possit adire*. Idem in cap. *De caetero*; et in cap. *Nuper 29, eod. tit.*, ubi in fine generalius dicitur quod quoties difficulter quis ex justa causa possit accedere pro absolutione excommunicationis ad eum a quo absolvendus esset, *a suo absolvatur episcopo vel proprio sacerdote*. — Quamvis autem praedicti canones loquantur de

censura ob percussionem clerici, quia haec frequentior est; tamen communiter doctores extendunt ad omnes alias censuras, in quibus currit eadem ratio salutis animarum, ex cap. *Cum dilecta, de confirm.*; nam ibi notat Glossa: *Ubi... eadem ratio... idem jus debet esse*. Ita Salmant.¹¹, Potestas¹², Roncaglia¹³, etc. — Immo (ut bene notat Roncaglia¹⁴) in cap. *Eos qui 22, de sent. excom.*, in 6°, universe sancitur, omnes casus papales, quando adest impedimentum Papam adeundi, posse ab alio absolvi; sic enim ibi habetur: *Eos qui a sententia canonis vel hominis, cum ad illum a quo alias de jure fuerant absolventi, nequeunt... propter impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum, ab alio absolvuntur*. Per quae verba rō a sententia canonis, intelliguntur omnes casus Papae reservati; ut notat ibi Glossa, v. *Canonis*^{d)}.

85. — Quaeritur 4°. *Quinam dicantur legitime impediti?*

Dicuntur (ut habetur ex dicto cap. *Ea noscitur 13, de sent. excom.*) mulieres, senes, valetudinarii. — Adduntur in cap. *Quamvis*, pueri, pauperes, habentes inimicitiam, *vel alias justas excusationes* (ut dicitur in cap. *De caetero, eod. tit.*) quibus ab itinere rationabiliter excusentur. His verbis comprehenduntur omnia alia justa impedimenta, quae infra (n. 88). adnotabimus.

86. — Sed hic praecedenter advertendum quod si impedimentum sit *ad breve tempus*, tunc innodatus censura reservata non potest ab alio absolvi: nisi urgeat

Probatur ex jure canonico.

Imo quis confessarius absolvi potest.

Quinam dicantur legitime impediti.

Quid, si impedimentum sit ad breve tempus.

¹ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 5, n. 6. — ² Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 2. — ³ Lib. 1, tr. 5, part. 2, cap. 6, n. 3 et seqq. — ⁴ De Censur., diss. 1, cap. 7, num. 13. — ⁵ De Poenit., disp. 20, n. 218. — ⁶ Tr. 10, cap. 2, n. 63 et seqq.; et tr. 18, de Privilegiis, cap. 4, num. 164. — ⁷ In propos. 3 Alex. VII, num. 5. — ⁸ Exercit. 3, sup. prop. 3 Alex. VII. — *Coninck*, de Censur., disp. 14, n. 240 et seqq. (cit. a Salmant.). — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 6, concl. 3 (pariter a Salmant. cit.). — *Cornejo*, de Excom.,

disp. 11, dub. 2, qu. 2 (a Salmant. item cit.). — ⁹ Tom. 1, n. 3347, 3349 et 3353. — *Tambur.*, de Sacram., lib. 5, tr. de Casib. reserv., cap. 12, § 2 et § 4. — *Donat.*, Prax. tom. 1, part. 2, tr. 4, qu. 34, n. 7 et seqq. — *Leand.*, tr. 2, disp. 17, qu. 58 et 64. — *Pelliz.*, de Monial., cap. 9, num. 26 et 27 (edit. Venetia 1660). — ¹⁰ Loc. cit., qu. 4, resp. 2. — *Glossa*, Expos. casus., v. f. — ¹¹ Tr. 10, cap. 2, n. 63. — ¹² Tom. 1, num. 3347. — ¹³ Tract. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 2. — ¹⁴ Loc. cit.

Avila, Cornejo, Donatus et Leander, dum dicunt hanc facultatem episcopis competere jure ordinario.

^{b)} De utroque foro silent Palao, Roncaglia, Laymann, Concina, Lugo, Salmant., Milante, Coninck, Avila, Cornejo, Donatus, Leander.

^{c)} Non requirunt juramentum sed solum

obligationem seu praeceptum comparendi Palao, Concina, Salmant., Viva (saltem pro foro interno), Milante, Avila, Cornejo, Tamburinius (pro foro interno), Donatus. Nec ullam hujusmodi obligationem requirit Pellizzarius, loquens de perpetuo impeditis.

^{d)} Sed de his vide notam e ad lib. 6, n. 585.

necessitas celebrandi aut communicandi, nempe ad evitandum scandalum aut infamiam.

Si tamen impedimentum sit *ad longum tempus*, puta ad annum vel sex menses (imo Mendoza^a), apud Viva¹, ad unam noctem; sed Viva non admittit neque ad biduum quia in tali spatio non adest morale periculum mortis); tunc, excepto impedimento aetatis puerilis, quisque alius impeditus non debet absolvi, nisi praestito prius juramento, quod cessante impedimento, ad Sedem Apostolicam quantum se praesentabit; ut habetur ex cap. *De caetero, de sent. excom.* Alias, omittens se praesentare reincidet in eandem excommunicationem; ex cap. *Eos qui, de sent. excom., in 6°*. Vide Roncaglia² cum Mansi. Et iste ab hac obligatione se praesentandi non excusatur, etiamsi confessarius omitat illam ei imponere; cum ea sit imposita a jure. Sanchez³, Salmant⁴. — Sufficit autem ut reus se praesentet per procuratorem. Salmant⁵ cum Cajetano, Leandro, Avila; et Potestas⁶, qui excipit casum percussione clericum, pro quo in cap. *Quod de his, de sent. excom.* taxative exigitur persona^b).

87. — Sed hic dubitatur: *an, si aperte constet reum esse omnino emendatum et partibus satisfecisse, ipse excusetur a tali praesentatione?*

Prima sententia affirmat. Et hanc tenent Navarra⁷; item Avila, Cornejo et Henriquez, apud Salmant⁸ (qui putant probabilem, saltem extrinsece). — Ratio, quia (ut dicunt) finis Pontificis non est alius quam emendatio rei et partium satisfactio. Idque inferunt ex cap. *Quamvis*,

¹ In propos. 3 Alex. VII, num. 6. — *Viva*, loc. cit. — ² Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 2. — *Mansi*, de Casib. reserv., part. 2, qu. 1, n. 47. — ³ Decal., lib. 2, cap. 13, n. 30. — ⁴ Tr. 10, cap. 2, n. 46. — ⁵ Loc. cit., num. 66. — *Cajetan.*, Sum., v. *Excommunicatio*, cap. 69, v. f. — *Leand.*, tr. 1, disp. 11, qu. 21. — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 4, v. *Tertio*. — ⁶ Tom. 1, num. 3351. — ⁷ Man., cap. 26, num. 26, i. f. — *Avila*, loc. cit., dub. 4, v. *Secundo*. — *Cornejo*, de *Excom.*, disp. 11, dub. 2, qu. 4,

de sent. excom., ubi nulla alia ratio praesentationis exprimitur quam ut reus excipiat mandatum satisfaciendi: *Ad Apostolicam Sedem accedant, mandatum ipsius humiliter suscepturi.*

Secunda vero sententia, communior et probabilior, negat: quam tenent Suarez⁹, Sanchez¹⁰, Laymann¹¹ et Salmant¹². — Ratio, quia mandatum, ad quod suscipiendum tenetur reus se praesentare, non solum suscipi debet ad implendam satisfactionem partis laesae (obligatio enim haec de ipso jure naturae in omni laesione est insita): sed etiam ad exsequenda caetera quae a Pontifice imponuntur ad cavendum idem crimen in futurum; ut dicit Croix^a) cum Suarez^a), Sanchez^a), etc. Tanto magis quod, in eodem cap. *Quamvis*, supponitur casus de eo qui jam satisfecerit. — Et pro casibus bullae *Coenae*, id in eadem bulla circa finem, expressum est his verbis: *A praedictis sententiis nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiae mandatis, et satisfaciendo cautione praestita, absolvi possit.* Ubi observa bene distinguendum obligationem standi Ecclesiae mandatis et satisfaciendi, id est parti laesae.

88. — Si autem impedimentum sit *perpetuum*, absoluti omnino manent liberi ab onere comparendi. Bonacina¹³, Concina¹⁴, [Contin.] Tournely¹⁵, Viva¹⁶, Potestas¹⁷, Roncaglia¹⁸. — Dicuntur autem perpetuo impediti:

1°. *Filiifamilias*, argum. cap. *Mulieres*, et cap. *Relatum de sent. excom.*

2°. *Regulares*, ex cap. *Monachi 2*, ex cap. *Cum illorum 32*, § *Qui si, de sent.*

v. *Nota 2.* — *Henriq.*, lib. 13, cap. 29, n. 3. — ² Loc. cit., num. 66. — ³ De Poenit., disp. 30, sect. 3, num. 6. — ⁴ Decal., lib. 2, cap. 13, n. 29. — ⁵ Lib. 1, tr. 5, part. 2, cap. 6, num. 4. — ⁶ Tr. 10, cap. 2, num. 66. — ⁷ Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 2, num. 4. — ⁸ De Censur., diss. 1, cap. 7, n. 13. — ⁹ De Censur., part. 1, cap. 5, art. 1, qu. 2, resp. 3, v. *Possunt 2. episcopi*. — ¹⁰ De Poenit., qu. 9, art. 2, n. 8. — ¹¹ Tom. 1, n. 3349. — ¹² Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 2.

86. — ^a) Hurtadus de Mendoza, *de Fide*, disp. 84, sect. 10, § 190, inclinatur (ut recte ait Viva) in sententiam quae docet unam noctem esse longam moram.

^b) Sed de his vide lib. 6, n. 585, notam e.

87. — ^a) Croix, lib. 7, num. 164, explicat quid sit juramentum de obediendo mandatis Ecclesiae, quod est « de cavendo crimine ob quod incurreret hanc censuram ». Et ita etiam Suarez, *de Censur.*, disp. 19, sect. 2, n. 10:

Probabilius non excusatur.

Perpetuo impediti non tenentur comparere.

Et sunt
1° Filiifamilias.
2° Regulares.

excom., etiamsi censura incursa sit ante ingressum in religionem; ut Roncaglia¹, Barbosa^a) et Holzmann^b). — Hi enim absolvi possunt a suis praelatis: nisi (excipitur²) *excessus... exstiterit... enormis.* (Vide alia circa percussione, n. 107 et 279).

3° Senes.

3°. *Senes*, ex cap. *Ea noscitur, de sent. excom.*, quamvis hi sint potentes ad ambulandum; ut Barbosa³ cum Silvestro, Sayro et Grassis. — Nomine autem *senum* veniunt non solum septuagenarii (ut ait Pater Milante⁴); sed etiam sexagenarii (ut probabiliter Pater Viva⁵) juxta dicta de *Jejun.*, Lib. III, n. 1036. Non vero quinquagenarii; ut improbabiliter dicit Farinacius apud Barbosa, et alii apud Viva.

4° Servi.

4°. *Servi*.
5°. *Pauperes*, scilicet qui ob inopiam nequeunt Romam petere; ut in cap. *Quamvis, de sent. excom.* Secus, si inopia iter non impediret, ut evenit in mendicis vagabundis; et sic intelligitur textus in cap. *Ea noscitur* ut explicat ibi Glossa, v. *Pauperes*. — Nemo autem tenetur accedere mendicando (ut ait Potestas), si ad hoc non sit solitus; ut notat Palaus⁶.

6° Perpetuo damnati.

6°. *Carceribus* vel *trremibus* perpetuo damnati et similes.

7° Infirmi.

7°. *Infirmi*, scilicet laborantes longa et gravi aegritudine, licet non mortifera, puta, quartana; ut dicunt Pater Milante⁷, Salmant⁸, et Potestas cum Palao. — Qui his addunt *debiles*, sive delicatos, non valentes ferre labores itineris. Sed pro istis nisi periculum sit in mora, consulendus est Papa^c) ex cap. *Mulieres, de sent. excom.*

¹ Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 6. — ² Cap. *Cum illorum*. — ³ Alleg. 41, n. 27. — *Silvest.*, v. *Absolutio IV*, n. 3, vers. *Decimo*. — *Sayr.*, de Censur., lib. 3, cap. 28, n. 25. — *Carol. de Grassis*, de Effect. clericat., 9, n. 160 et 161. — ⁴ Exercit. 3, sup. prop. 3 Alex. VII. — ⁵ De Poenit., qu. 9, art. 2, n. 8. — *Farinac.*, Prax. criminal., qu. 92, n. 22. — *Barb.*, loc. cit., n. 28. — *Viva*, loc. cit. — *Potestas*, tom. 1, n. 3348, sub 4. — ⁶ Tr. 29, disp. 3, punct. 23, § 4, n. 18. — ⁷ Exercit. 3, sup. prop. 3 Alex. VII. — ⁸ Tr. 10, cap. 2, n. 64. — *Potestas*, tom. 1, num. 3348, sub 2. — *Palao* (non cit. a Potest.), tr. 29, disp. 3, punct. 23, § 4, n. 18. — *Laym.*,

et Sanchez, *loc. cit.*, n. 21 et 22, loquens de obediendo mandatis ipsius absolventis. Sed de hoc vide citatam notam e ad lib. 6, n. 585.

88. — ^a) Barbosa, *alleg. 41, n. 17*, oppositum tenet, dicens: « Advertas tamen quod abbas non absolvit novitium incidentem in excommunicationem canonis *Si quis suadente*, ante religionis ingressum ».

8°. *Cura obstricti* alendi sive administrandi familiam, vel publicum gerendi officium, quod non possit relinqui sine publico detrimento. — Laymann, Potestas et Palaus.

8° Cura obstricti.

9°. *Mulieres*; non solum moniales, de quibus est certum ex cap. *De Monialibus 33, de sent. excom.*, ubi earum absolutio remittitur episcopis; sed *omnes* mulieres. Ratio, quia, dum in cap. *Quamvis, de sent. excom.*, ex cap. *Ea noscitur, eod. tit., in 6°*, feminae excusantur a se praesentando, non alia ratio assignatur, nisi quia feminae sunt. Ita Salmant⁹, Milante¹⁰, [Contin.] Tournely¹¹ et Palaus¹²; ac Barbosa¹³ cum Navarro, Bonacina, etc. — Hic autem advertendum quod *moniales* non possunt absolvi ab episcopo a censura ob violationem clausurae etiam occultam, excepto mortis articulo; ex declaratione Gregorii XIII (ut diximus^a), Lib. VI, n. 594, *Dubit.* 8). Pontifex enim illam sibi specialiter reservavit, quamvis sciret moniales esse perpetuo impeditas.

9° Mulieres omnes.

10°. *Impuberes*: quorum absolutio ex jure ordinario datur episcopis in cap. *fin. de sent. excom.* Ideoque hi sunt exempti ab onere comparendi, etiamsi post pubertatem absolutionem petant. Salmant¹⁴ cum Coninck, Cornejo et Avila, et cap. *fin. de sent. excom.*, ubi assignatur ratio: *Cum propter defectum aetatis, in qua fuit commissus excessus, rigor sit... temperandus.* Recte autem Avila¹⁵ advertit quod si sacerdos, carens facultate absolvendi, absolvat impuberem in periculo mortis a

10° Impuberes.

lib. 1, tr. 5, part. 2, cap. 6, num. 3. — *Potest.*, loc. cit., dub. 9. — *Palao*, loc. cit. — ⁹ Loc. cit., num. 68. — ¹⁰ Exercit. 3, sup. prop. 3 Alex. VII. — ¹¹ De Censur., part. 1, cap. 5, art. 1, qu. 2, resp. 3, v. *Possunt 2. episcopi*. — ¹² Loc. cit., num. 7. — ¹³ Alleg. 41, num. 30. — *Navar.*, Man., cap. 27, n. 88. — *Bonac.*, de Censur., disp. 2, qu. 4, punct. 5, num. 13. — ¹⁴ Tr. 10, cap. 2, num. 67. — *Coninck*, de Censur., disp. 14, n. 238. — *Cornejo*, de *Excom.*, disp. 11, dub. 2, qu. 4, v. *Nota 1.* — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 6, concl. 3: et disp. 3, dub. 4. — ¹⁵ Loc. cit., disp. 3, dub. 4, v. *Circa quam*.

^b) Holzmann, *de Poenit. Eccles.*, n. 126, dicit solum (quod ad praesens attinet) regulares laborare impedimento perpetuo vel diuturno.

^c) Idemque notat Milante.

^d) Sed de hoc vide notam h ad lib. 6, n. 594, ubi ostendimus S. Alphonsum aliter postea de hac re scripsisse.

censura papali, debet ei imponere, ut extra periculum se praesentet episcopo.

Etiam impediti censentur illi qui simul vitam ducunt, ut *militēs*^{e)}, vel qui in *seminario* morantur. — Unde hi ab episcopis absolvi possunt a casibus Romano Pontifici reservatis; ut Milante¹, et Barbosa² cum Navarro, Bonacina, etc., et ex cap. *Quoniam, de vita et honest. cleric.*, ubi datur facultas episcopo absolvendi eos qui simul vivunt, si quis eorum clericum socium percusserit, modo percussio non fuerit enormis.

Denique censentur impediti quicumque iter arripere nequeunt sine gravi damno spirituali vel temporalis suo vel suorum. Viva³, ex cap. *Quamvis, de sent. excom.*, ubi dicitur excusari, *sive quolibet impedimento canonico retrahatur*. — Ut autem hi supra enumerati dicantur perpetuo impediti, sufficit ut tali impedimento laborent per decennium; et secundum Tamburinium⁴, etiam per quinquennium; et consentit Viva⁵ et Roncaglia⁶.

Leviter autem clericos percutientes semper possunt absolvi ab episcopo ex argum. cap. *Pervenit, de sent. excom.* Vide dicenda n. 279.

89. — Quaeritur 5°. *An impediti adire Romam in persona teneantur adire saltem per epistolam aut procuratorem ad absolutionem a praedictis casibus obtinendam.*

Affirmat Bonacina⁷ — cui adhaeret Po-

testas^{a)} — putans quod pro casibus occultis recurrendum sit per epistolam ad S. Poenitentiarium, quando commode fieri possit et aliqua necessitas non impedit; quia ad hoc est S. Poenitentiarium a Pontifice constitutum. — Haec sententia est probabilis.

Sed probabilior et communis est sententia negativa cum Roncaglia⁸ (qui vocat tutissimam sententiam), Milante⁹, Viva¹⁰, Palao¹¹ et Sporer¹² cum communi; et Salmant.¹³ cum Cornejo, Henriquez, Dicastillo, Avila, Diana, Coninck (Vide dicta *Lib. VI, n. 563, v. Dubit. 3*). Idem dicit Sanchez¹⁴ (qui excipit casum haeresis; at hanc exceptionem rejiciunt Palaus^{b)} cum Aversa^{b)}, et Dicastillo apud Croix¹⁵). — Ratio: tum quia, stante impedimento Romam adeundi, restituitur (ut diximus) ex jure episcopis potestas ordinaria absolvendi, per reservationem bullae ablata; tum quia (ut ait Roncaglia¹⁶) jus non obligat reum, nisi ut personaliter adeat Papam: unde, si id praestare nequit, ad aliud non tenetur^{c)}. Praeterea, addit bene Roncaglia^{d)}, obtinere absolutionem a S. Poenitentiarium est privilegium; sed privilegia, utpote favorabilia, nullam inducunt obligationem iisdem utendi.

Et sic pariter ab episcopo in casu impedimenti reus absolvi potest, etiamsi adsit nuntius apostolicus qui possit facile adiri; ut probabiliter tenent Roncaglia; et Salmant.¹⁷ cum Cornejo, Diana, Avila, Hen-

cundo nota. — *Henriq.*, lib. 6, cap. 9, n. 7; et lib. 12, cap. 3, n. 1, i. f. — *Dicast.*, de Censur., disp. 3, n. 57 (a Salmant. non cit.). — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 6, concl. 3, v. *Secundo*. — *Diana*, part. 5, tr. 9, resol. 6. — *Coninck*, disp. 14, n. 241, v. *Nota 2*. — ¹⁴ Decal., lib. 2, cap. 13, n. 14 et 37. — *Dicast.*, tr. 8, de Poenit., disp. 11, dub. 16, n. 268. — ¹⁵ Lib. 6, part. 2, n. 1624. — ¹⁶ Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 2. — *Roncaglia*, loc. cit. — ¹⁷ Tr. 10, cap. 2, num. 65. — *Cornejo*, de Excom., disp. 11, dub. 2, qu. 3. — *Diana*, part. 5, tr. 9, resol. 6. — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 6, concl. 3, v. *Quarto*.

Responso datur juxta jus antiquum.

Quaestio juxta jus antiquum.

riquez; et Lugo^{e)} apud Croix¹ (contra Molina^{f)}, Bonacina, Coninck, etc., apud Salmant.²). — Sicut enim nuntius, ita et episcopus tunc absolvere potest, ex delegatione Pontificis.

90. — Quaeritur 6°. *An casu quo haereticus sit impeditus recurrere ad Papam, possit episcopus eum absolvere* (juxta sententiam mox supra relatam in Quaest. 3, n. 84, v. *Tertia*), *non solum per se, sed etiam per alios?*

Jam diximus supra in Quaest. 2, n. 83, quod extra casum impedimenti non potest episcopus absolvere ab ullo casu in bulla *Coenae* reservato, et tanto minus delegare.

In casu vero impedimenti dicimus cum Bonacina^{a)}, Roncaglia⁸ et de Alexandris^{b)}, valde probabiliter posse episcopum ab omnibus casibus pontificiis, etiam haeresis, absolvere; et delegare, non solum specialiter in casu particulari, sed etiam generaliter. — Nec obstat Tridentinum in laudato cap. *Liceat*, ubi, cum sermo fit de haeresi, dicitur: *Eis tantum, non eorum vicariis* (absolvere), *sit permissum*. Nam recte respondent auctores citati^{c)} quod id procedit juxta antiquum praescriptum Tridentini, ubi concessum erat episcopis absolvere ab haeresi occulta, etiam extra casum impedimenti. Sed cum agitur de impedito ab adeundo Pontificem, facultas haec absolvendi ab haeresi aliisque casibus bullae *Coenae* competit episcopis, non jam vi Tridentini, sed vi juris communis;

Henriq., lib. 6, cap. 10, n. 1, v. f.; et lib. 12, cap. 3, n. 1, lit. h in comment. — ¹ Lib. 6, part. 2, num. 1624. — *Bonac.*, disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 2, num. 4, v. *Rursus*. — *Coninck*, disp. 14, n. 242. — ² Tr. 10, cap. 2, n. 65. — ³ Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 2, v. *Quodsi*. — ⁴ Tr. 11,

^{e)} Lugo male citatur a Croix; nam expresse adhaeret contrariae sententiae, de *Poenit.*, disp. 20, n. 220 et 221.

^{f)} Molina non citatur a Salmant., licet revera concordet, de *Just. et Jure*, tr. 3, disp. 64; sed citatur Navarro, qui etiam concordat in *Man.*, cap. 27, n. 90, v. *Ad quartam*.

90. — ^{a)} Bonacina, de *Censur. bull. Coenae*, disp. 1, qu. 22, punct. 2, n. 24, utique dicit hanc sententiam non esse improbabilem; ipse vero, n. 23, probabiliter censet episcopum non posse hunc impeditum absolvere.

ut communiter loquuntur doctores, utque late probavimus in dicta Quaest. 3 (n. 84, v. *Tertia*), ex pluribus textibus ibi allatis^{d)}. Unde cum in casu impedimenti praedicta facultas de jure ordinario spectet ad episcopos, eo quod est annexa ipsi episcopali officio et dignitati, ideo ipsi bene possunt generaliter eam delegare. — Et hoc est juxta communem doctrinam auctorum, nempe quod omnes qui habent potestatem ordinariam possunt eam delegare; ut docent Salmant.⁴ cum communi, Contin. Tournely⁵, Holzmann⁶ et alii passim, ex leg. *More majorum 5, ff. de jurisdiction.*, ubi id expressum habetur: *Is demum jurisdictionem mandare possit, qui eam suo jure* (id est ordinario, ut explicat ibi Glossa) *non alieno beneficio habet*. Certum contra est quod, cum alicui praelato aliqua potestas conceditur, et ejus officio sive dignitati annectitur, illa est vel saltem aequiparatur potestati ordinariae; ut docent iidem Salmant.⁷ et Laymann⁸, qui id probat ex leg. 1, ff. de offic. ejus cui mandata est jurisdiction., et cap. *Quoniam abbas, de off. jud. deleg.*

91. — Quaeritur 7°. *An, quando ob mortis periculum vel ob aliud impedimentum absolvitur ab inferiore peccatum reservatum, sed absque censura, imponendum sit onus poenitentiae ut superiori se praesentet?*

Negant Sanchez⁹ cum Corduba^{a)}, Zambrano^{a)}; item Salmant.¹⁰ (qui citant Suarez¹¹, sed non bene, ut infra videbi-

de Legib., cap. 5, num. 51. — ⁵ De Legib., cap. 6, art. 2, v. *Quod spectat*. — ⁶ De Lege, num. 485. — ⁷ Loc. cit., n. 50. — ⁸ Lib. 1, tr. 4, cap. 22, n. 6. — ⁹ Decal., lib. 2, cap. 13, n. 42. — ¹⁰ Tr. 10, cap. 2, n. 46. — ¹¹ De Poenit., disp. 30, sect. 3, n. 6.

^{b)} De Alexandris, cap. 6, § 8, qu. 3, dicit episcopum posse impeditos absolvere a casibus bullae *Coenae*, « ex vi juris communis »; sed qu. 4, expresse excipit haeresim, a qua negat episcopum posse impeditos absolvere.

^{c)} Hoc non habent Roncaglia nec de Alexandris; de Bonacina autem vide notam a.

^{d)} Sed vide notam c ad num. praecedentem.
91. — ^{a)} Corduba, *Sum.*, qu. 18, punct. 2, *Dico 2*; Zambranus, *Decis. casuum temp. mortis*, cap. 4, de *Poenit.*, dub. 4, n. 25, quamvis simpliciter a Sanchez hic citentur, haec tamen de solo mortis articulo dicunt, unde non videntur a S. Alphonso dissentire.

Pro reservatis sine censura.

11° Vitam ducentes communem.

12° Impediti ob quodvis grave damnum.

An impeditus debeat recurrere per epistolam.

^{e)} Auctores citandi non loquuntur de libitibus.

89. — ^{a)} Potestas ex parte tantum adhaeret, tom. 1, n. 3346, dicens recurrendum esse per epistolam ad S. Poenitentiarium, quando, etc. Sed scribit etiam: « Impeditus personaliter adire Pontificem non tenetur mittere pro absolutione per nuntium aut litteras ».

^{b)} Auctores isti ita sane citantur a Croix, sed rem dumtaxat innuunt et hoc quidem

modo: Palaus, loc. cit., n. 6, dicit episcopum posse impeditos absolvere a qualibet censura Pontifici reservata. Deinde addit: « Neque sic impeditus tenetur medio procuratore comparere coram Pontifice ». — Et ita etiam Aversa, de *Poenit.*, qu. 17, sect. 5, v. *Ulterius*.

^{c)} Haec doctrina reformanda est ex variis decretis S. O. Cfr. notam e ad lib. 6, n. 585.

^{d)} Roncaglia, loc. cit., id dicit de recursu ad delegatum Papae.

mus). — Ratio (ut ajunt), tum quia eo casu directe absolvitur peccatum, tum quia nullo jure cavetur tale onus comparandi.

Sed omnino distinguendum: Si peccatum sit absolutum *in articulo* sive *periculo mortis*, tunc nulla remanet obligatio se praesentandi ad superiorem. Quia tunc vere directe peccatum fuit absolutum, cum eo casu cesset omnis reservatio; ut recte docent Suarez¹; et Salmant.² cum Paludano et Navarro; ac Diana³ cum Granada, Praeposito, Hurtado, etc. — Secus vero, si peccatum est absolutum ab inferiore *propter aliquod impedimentum adevendi superiorem* extra mortis articulum; quia tunc nullus inferior potest directe absolvere a reservatis, sed tantum indirecte (juxta dicta *Lib. VI, n. 585, v. Dubit. 1*). Unde poenitens, ut postea directe a superiore absolvatur, omnino cum convaluerit tenetur eum adire. Ita communissime Suarez⁴; Laymann⁵ cum Navarro, Soto, Coninck, Richardo⁶, etc.; et Ciera⁶ cum communi, ut asserit.

92. — Quaeritur 8°. *An impediti adhuc episcopum adire pro his censuris vel*

¹ De Poenit., disp. 30, sect. 3, n. 7, v. *De peccatis vero*. — ² Tr. 6, de Poenit., cap. 11, n. 21. — *Palud.*, in 4, dist. 20, qu. 1, art. 2, concl. 3 (n. 8). — *Navar.*, Man., cap. 26, n. 26. — ³ Part. 5, tr. 3, resol. 66. — *Granado*, de Poenit., tr. 10, disp. 4, n. 13. — *Praepos.*, de Poenit., qu. 7, dub. 5, n. 42. — *Petr. Hurtad.*, de Fide, disp. 84, sect. 8, § 130. — ⁴ De Poenit., disp. 30, sect. 3, n. 8, v. *Secundo dicendum*. — ⁵ Lib. 3, tr. 6, cap. 12, num. 10. — *Navarr.*, in cap. *Consideret*, § *Cautus*, num. 13, de Poenit., dist. 5. — *Sotus*, in 4, dist. 18, qu. 2, art. 5, prop. 2. — *Coninck*, disp. 8, n. 105. — ⁶ Diss. 1, qu. ult., n. 164. — *Suar.*, de Poenit., disp. 30, sect. 3, num. 12. — *Lugo*, de Poenit., disp. 20,

aliis reservatis possint a quocumque confessorio absolvi?

Negant^{a)} communius Suarez, Lugo, Becanus, etc., apud Viva⁷. — Quia hoc in jure conceditur tantum episcopis; nec in lege positiva valet argui a pari.

Sed probabiliter affirmant (cum onere tamen comparandi ad episcopum, cessante impedimento), Roncaglia⁸, Palaus^{b)}, Sporer⁹; Croix^{c)} cum Navarro^{c)}, Abbate^{c)}, Angelo et Tabiena; Salmant.¹⁰ cum Tanner, Silvestro, Henriquez; Viva¹¹ cum Perez, Hurtado^{d)}, Granada, Dicastillo, Bossio^{e)} et Caelestino^{f)}. — Ratio: tum quia ubi eadem est ratio idem jus debet esse (ut dicit Glossa in cap. *Cum dilecta, de confirm.*) tum quia non deest lex hoc expresse indulgens: nam in cap. *Nuper 29, de sent. excom.*, habetur, ut supra adnotavimus, quod impeditus ex justa causa adire superiorem jus habentem absolvendi a censura, *a suo absolvatur episcopo vel proprio sacerdote*. Sub nomine autem *proprio sacerdotis* venit quidem quilibet confessorius; ut notat ibi Glossa^{g)}, et recte inferunt Salmant.¹² ex cap. *Omnis utrius-*

num. 224 et seqq. — *Becan.*, de Sacram., cap. 40, qu. 6, concl. 4. — ⁷ De Poenit., qu. 9, art. 2, num. 9. — ⁸ Tr. 4, qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 3. — ⁹ Part. 3, cap. 6, n. 751. — *Angelus*, v. *Absolutio III*, num. 17. — *Tabiena*, v. *Absolutio II*, num. 8, qu. 5. — ¹⁰ Tr. 10, cap. 2, num. 63. — *Tann.*, tom. 4, disp. 6, qu. 10, n. 122. — *Silvest.*, v. *Absolutio III*, n. 16, qu. 12. — *Henriq.*, lib. 6, cap. 9, n. 7. — ¹¹ Loc. cit., n. 9. — *Perez*, de Poenit., disp. 50, sect. ult., n. 3 et seqq. — *Granad.*, de Poenit., tr. 10, disp. 7, n. 12 et 13. — *Dicast.*, de Poenit., disp. 11, dub. 17, num. 303 et 305. — *Glossa*, v. *Similitudine*. — ¹² Tr. 10, cap. 3, num. 164.

de sent. excom., n. 1, licet in cap. *Nuper, n. 6*, eidem adhaereat.

^{a)} Quidquid dicat Viva, nullus Hurtadus citatur a Diana pro hac sententia, *part. 5, tr. 14, resol. 58*.

^{b)} Bossius, *Moral., part. 3, tit. 4, n. 71*, dicit defendi posse hanc opinionem ut probabilem; sed ipse, eam oppugnat et tenet oppositam.

^{c)} Coelestinus Sussionensis, *Compend. theol. mor., tr. 1, cap. 23, dico 5*, ait sacerdotem inferiorem absolvere posse a casibus papalibus, «quoties non patet aditus ad Papam vel legatum, vel delegatum ejus, nisi cum magna difficultate et mora». Et addit idem sibi videri de casibus episcopalibus.

^{d)} Glossa in cap. *Nuper*, dicit: «Sic ergo simplex sacerdos potest absolvere, 26, qu. 6,

Pro casibus papalibus, impediti adire episcopum absolvuntur a quovis confessario.

In articulo mortis confessarius absolvit a papalibus, etiam praesente episcopo.

que, de poenit. et remiss. ubi praecipitur, quemque semel saltem in anno confiteri proprio sacerdoti, qui communiter intelligitur quivis confessorius (ut probavimus *Lib. VI, n. 564 et 670*). — Si igitur non potest verificari casus quod sacerdos absolvat reum a censuris Pontifici reservatis quando episcopus adiri potest, saltem verificari debet quando episcopus adiri non potest, ut recte arguit Roncaglia¹ et Salmant.² cum Henriquez^{b)} et Diana^{b)}.

Imo Palaus³ dicit, ex vi praedicti textus, impeditum adire Papam posse indistincte absolvi a proprio sacerdote. — Sed probabilius puto cum Sporer⁴, Salmant.⁵, Roncaglia⁶ et aliis communiter, (ut supra), hoc non admittendum, nisi quando non patet facilis recursus ad episcopum. Nam *tò a suo episcopo vel proprio sacerdote*, communissime doctores interpretantur, non disjunctive, sed subrogative, nempe quando episcopus nequit adiri. Tanto magis quod in cap. *de caetero 11*, et cap. *Ea noscitur 13*, expresse disponitur quod cum non potest adiri Pontifex, adeatur episcopusⁱ⁾.

Satis etiam probabile est cum Suarez, Sanchez et Molina (ut notavi *Lib. VI, n. 563, v. Dubit. 1*) quod in articulo sive periculo mortis quilibet confessorius possit, etiam praesente episcopo, absolvere a casibus papalibus; quia tunc omnis reservatio cessat. Nec obstant textus mox supra citati in cap. *11 et 13 de sent. excom.* Nam probabiliter respondet Sanchez cum aliis (ut supra), eos procedere tantum in

¹ Tr. 4, de Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 4, resp. 3. — ² Tr. 10, cap. 2, n. 63. — ³ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 5, n. 6. — ⁴ Part. 3, cap. 6, n. 751. — ⁵ Loc. cit., n. 63. — ⁶ Loc. cit. — *Suar.*, de Poenit., disp. 30, sect. 3, n. 4. — *Sanch.*, Decal., lib. 2, cap. 13, n. 9. — *Molina*, de Just. et

can. ult. ». Et canon iste haec dicit: «Prebyter inconsulto episcopo, non reconciliet peccatorem, nisi absente episcopo, ultima necessitas cogat».

^{b)} Henriquez, *lib. 6, cap. 9, n. 7*; Diana, *part. 5, tr. 9, resol. 6, v. Non desinam*, non citantur a Salmant. pro hac interpretatione, sed pro asserto principali, quod nempe si episcopus adiri nequeat, quicumque confessorius possit absolvere. Diana dicit: «parochus, eo-que deficiente, quivis approbatus confessarius»; Henriquez: vero: «forte... parochus».

ⁱ⁾ De his vide not. e, ad *lib. 6, n. 585*.

casu percussione clericorum, de quo loquuntur, non vero in aliis. Praeterquam quod nullum expressum inveni textum, qui in articulo mortis praescribat quod infirmus ab episcopo absolvatur a censuris Pontifici reservatis. — Excipit tamen Sanchez⁷ cum aliis, si casus Pontifici reservatus esset occultus; quia tunc jure ordinario potest episcopus ab illo absolvere, vi Tridentini in laudato cap. *Luceat*. Unde censet tunc omnino adevendum episcopum, si ad eum est recursus; cum ipsi tunc reservatus sit casus. Sed hoc non obstante, mihi et aliis junioribus videtur probabile, etiamsi crimen fuerit occultum, posse absolvi in periculo mortis a simplici confessario, adhuc praesente episcopo; quia in tali periculo (ut diximus) cessat omnis reservatio quorumcumque peccatorum et censurarum, ut docet Tridentinum⁸. — Neque in hoc mihi contradixi dicto *n. 563, Dubit. 1*, ubi videor oppositum tradidisse. Nam ibi sermo fit de censuris ab eodem episcopo reservatis; et eo casu, cum confessorius debeat imponere poenitentiam, ut postquam convaluerit se praesentet episcopo ad congruam poenitentiam ab eo accipiendam (ut communiter docent doctores cum Salmant.⁹ et Tamburinius¹⁰, ex cap. *Quod de his, de sent. excom.* et saepe [in eod. tit.], ac signanter ex cap. *Eos qui*, ubi id expressum habetur; notantque ibi Tamburinius¹¹ cum Filiuccio Bossio et Pasqualigo^{j)}; ac Viva¹² cum Valero^{k)}, Navarro^{k)}, Bordonio^{l)}, etc., quod eo casu pro foro externo confessa-

Jure, tr. 3, disp. 63, n. 2. — ⁷ Loc. cit., cap. 13, n. 9. — ⁸ Sess. 14, de Poenit., cap. 7. — ⁹ Tr. 6, cap. 11, n. 21. — ¹⁰ Lib. 5, tr. de Casib. reserv., cap. 12, § 4, n. 2 et seqq. — ¹¹ Loc. cit., § 4, n. 7. — *Fili.*, tr. 11, n. 332 et 333. — *Bossius*, de Jubil., sect. 1, cas. 22, n. 16. — ¹² In prop. 3 Alex. VII, n. 5.

^{j)} Pasqualigo, *Prax. jubil., qu. 262, n. 7*, exigit juramentum sese praesentandi absque distinctione fori interni vel externi.

^{k)} Valerus male citatur a Viva; nam *Differ. utriusque fori, v. Absolutio, diff. 5, n. 1 et 3, et diff. 11*, loquitur de juramento non quidem comparandi, sed satisfaciendi parti laesae. — Itemque Navarrus, *Man., cap. 27, n. 278, v. Sexto*.

^{l)} Bordonus pejus citatur a Viva (ex Tamburinio); nam *Variar. resolut. part. 3, resol., 127, n. 58*, negat esse obligationem sese praesentandi, si censura fuerit occulta; et

Etiamsi crimen fuerit occultum.

S. Doctor se vindicat a contradictione.

Absolutus in periculo mortis non tenetur comparere.

Absolutus extra hoc periculum tenetur.

^{b)} Richardus de Mediavilla, *in 4, dist. 17, art. 2, qu. 8, ad 2*, a Laymann citatur quasi sit hujus sententiae; sed non satis apparet eam tenere.

92. — ^{a)} Suarez, *loc. cit.*, non loquitur de casibus papalibus sed tantum de reservatis ab inferioribus Papae. Et secundum hoc concordat. — Viva autem tractat de impedimento temporaneo adevendi episcopum.

^{b)} Palaus, *tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 5, n. 6*, scribit tantum: «Conceditur episcopis, imo sacerdoti proprio, facultas absolvendi quoslibet impeditos adire pontificem».

^{c)} Croix, *lib. 6, part. 2, n. 1624*, hanc sententiam ex Viva refert dumtaxat; et praeterea non citat auctores hic allegatos pro ea, et revera Navarrus, *Man., cap. 27, n. 89*, eam rejicit; itemque Abbas, *in cap. De caetero*,

rius debet exigere a poenitente juramentum se praestandi ad superiorem, cum primum poterit; sed pro foro interno dicunt sufficere promissionem: ideo, praesente episcopo, infirmus nequit absolvi a simplici confessario. At quando agitur de censuris papalibus, non debet infirmus, elapso periculo, se praesentare episcopo, sed Pontifici; unde cessat ratio cur praesente episcopo non possit absolvi.

An autem in articulo mortis, laicus aut simplex clericus possit absolvere a censuris, deficiente sacerdote? — Probabilius negandum, juxta dicta *Lib. VI, n. 540, v. Tenent.*

An vero habens peccata et censuras reservatas, teneatur ea exponere confessario non habenti super eis potestatem, casu quo urgeat necessitas communicandi aut confitendi, et aditus non pateat ad superiorem? Vide dicta *de Euch., Lib. VI, n. 265, v. Quae. 2*, ubi diximus teneri^{m)}; vide ibi rationem.

Si quis autem est impeditus adire episcopum, an possit simplex confessarius eum absolvere a casibus et censuris ab eodem episcopo reservatis? Respondetⁿ⁾ Roncaglia¹ cum Hurtado^{o)} et Diana, quod si impedimentum esset *diuturnum*, poterit absolvi; cum obligatione tamen comparandi coram superiore, cessante impedimento. Si vero impedimentum sit *perpetuum*, poterit absolute absolvi. — Attamen^{p)} Laymann² cum Suarez, Soto,

Coninck, etc. dicunt, casu quo urgeat necessitas, et episcopus longe distet, simplicem confessarium posse poenitentem absolvere, directe tantum super non reservata, et indirecte super reservata.

93. — Quaeritur 9°. *Quomodo episcopi hanc facultatem eis concessam in dicto cap. Liceat*, tam dispensandi in irregularitatibus quam absolventi a casibus reservatis occultis, *possint aliis delegare?*

Prima sententia, quam tenent Henriquez, Menochius^{a)} et Corduba^{b)} apud Sanchez³, dicit non posse episcopos hanc facultatem generaliter delegare; sed tantum specialiter in aliquo casu particulari qui occurrerit.

Secunda vero probabilior sententia, quam tenent Suarez⁴, Sanchez⁵, Laymann⁶ ac Croix⁷, docet bene posse episcopos generaliter committere hanc facultatem tam dispensandi quam absolventi alteri specialiter ad haec deputato^{c)}. Idque testatur Suarez sic esse receptum et interpretatum a consuetudine, quae est optima legum interpret. Imo probabiliter dicunt Sanchez⁸, Barbosa⁹ (et idem clare sentit Suarez¹⁰), quod non solum alius specialiter deputatus, sed etiam quicumque, cui episcopus generaliter suam facultatem committit, potest dispensare in irregularitatibus, et absolvere a suspensionibus reservatis occultis. — Ratio, quia concilium facultatem circa haec non limitat (sicut limitat in secunda parte facultatem

cap. 14, n. 7. — ² De Matr., lib. 2, disp. 40, n. 17. — ⁴ De Poenit., disp. 30, sect. 2, num. 9. — ⁵ Loc. cit., num. 17. — ⁶ Lib. 1, tr. 5, part. 2, cap. 5, n. 2. — ⁷ Lib. 7, n. 135. — ⁸ Suarez., de Censur., disp. 41, sect. 2, num. 8. — ⁹ Decal., lib. 2, cap. 11, n. 25. — ¹⁰ In Trid., sess. 24, cap. 6, n. 45. — ¹¹ De Censur., loc. cit.

Juxta alios, episcopi non possunt delegare generaliter.

Probabilius possunt.

Episcopus non dispensat peregrinos.

Ex privilegio, regulares absolventur a variis censuris.

Olim absolventur a quavis censura.

Postea quibusdam exceptis.

absolventi a casibus). Unde, cum eam habeant episcopi de jure ordinario, generaliter possunt eam delegare, nulla facta speciali deputatione ad ipsa.

Bene autem advertit Palaus¹, episcopum non posse dispensare in irregularitatibus (vel absolvere a suspensionibus reservatis) cum alienigenis, etiamsi ipsi habeant quasi domicilium in sua dioecesi; ex declaratione Gregorii XIII, relata *Lib. VI, n. 593*.

94. — « Resp. III°. Multi religiosi, praesertim Mendicantes, possunt ex suis privilegiis (in foro tamen interno tantum), a variis censuris absolvere. Vide Diana². — Quare, a superioribus suis illa privilegia petant, cum ad confessiones audientur exponitur; et circa ea sequentes regulas sequantur. » [Vide infra n. 109].

95. — Quoad regularium autem facultatem in reservata, distinguenda est facultas quam habent erga *saeculares* ab illa erga *subditos*.

Et I^o. Quoad *saeculares*, olim regulares absolvere poterant eos a censuris, tam a Pontifice quam ab episcopis sibi reservatis; ex diversis privilegiis quae referunt Salmant.³, nempe Eugenii IV, Urbani IV, Pauli III, Julii II, S. Pii V, etc.

Verum (ut testantur ipsi Salmant.⁴ et Viva⁵) Clemens VIII, die 26 Nov. anni 1602, et Paulus V, die 7 Januar. 1617, limitarunt talem facultatem, et declaraverunt eos extra Romam et intra Italiam non posse absolvere saeculares a casibus Papae reservatis in bulla *Coenae*; nec ab aliis sex celeberrimis illis, nempe percussiois clericorum, duelli, violationis immunitatis, violationis clausurae monialium ad malum finem, simoniae realis, et simoniae confidentialis in beneficiis (decretum Clementis in extensum refert Pater Milante⁶); nec

¹ Tr. 3 disp. 6, punct. 7, § 2, n. 7. — ² Part. 9, tr. 4, resol. 68. — ³ Tr. 6, cap. 13, n. 51. — ⁴ Loc. cit. — ⁵ In propos. 12 Alex. VII, num. 1. — ⁶ Clemens VIII, ap. Bizzarri, Collectan. S. C. Episc. et Regul., fol. 17, edit. 1863. — ⁷ Paulus V, apud Bizzarri, fol. 23. — ⁸ Exercit. 12 sup. propos. 12 Alex. VII. — ⁹ Urban. VIII, ap. Jordanum Pacem, Elucubrat., tom. 1, lib. 3, tit. 4, n. 10; cfr. etiam Thesaur. Resolut. S. C. C. in una *Colonien.*, 16 Nov. 1720. — ¹⁰ In propos. 12 Alex. VII, num. 14. — ¹¹ Floronus, de

pariter a casibus quos Ordinarii sibi reservant. — Deinde S. Congregatio, de mandato Urbani VIII, 17 Nov. 1623, sic sancivit: *Per confirmationes privilegiorum, quas regulares a Sede Apostolica post sacrum concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia prius ab eodem concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis sublata atque extincta, si quae habebant, absolventi a casibus Ordinario loci reservatis; quemadmodum nec indulta absolventi a casibus contentis in bulla quae in die Coenae Domini legi consuevit, utpote sublata per annuam ipsius bullae publicationem, vires ac robur acquisivisse ex subsequentibus privilegiorum confirmationibus. Ac proinde regulares cujusvis ordinis, etc. Ibique additum fuit: Ab aliis... casibus et censuris (praeter casus bullae Coenae) Sedi Apostolicae reservatis, absolventi facultatem extra Italiam minime sublata fuisse iisdem S. C. decretis, hac de re editis jussu Clementis VIII.*

96. — Sed dubitatur 1°. *An regulares possint absolvere saeculares a casibus papalibus?*

Prima sententia negat cum Viva⁷, Bordonus⁸ et Floronus; ex decreto Pauli V, quo sancitum fuit: *Ac insuper, ut nulli ex sacerdotibus praedictis (scilicet, saecularibus et regularibus), quibuscumque privilegiis, indultis et facultatibus suffulti, ab excommunicationibus vel a casibus eisdem Ordinariis vel Sedi Apostolicae reservatis... praeterquam in mortis articulo, absolvere audeant vel praesument.*

Secunda tamen probabilior sententia, quam tenet Bonacina⁹, Salmant.⁹, atque Aversa et Pellizzarius apud Viva¹⁰ (et sequitur Potestas¹¹ cum Peyrino, Donato,

Casib. reserv., part. 1, cap. 5, num. 6. — ² Paulus V, citat. decret. — ³ Disp. 1, de Censur. in bull. Coenae, qu. 22, punct. 2, n. 18. — ⁴ Tr. 18, de Privileg., cap. 4, n. 153. — ⁵ Aversa, de Poenit., qu. 17, sect. 6, v. *Admitti tamen.* — ⁶ Pellis., tr. 8, cap. 3, n. 80. — ⁷ Loc. cit., n. 13 et 14. — ⁸ Tom. 1, num. 3458. — ⁹ Peyrin., de Offic. subditi, qu. 4, cap. 10, in Append.; et in constit. 6 Julii II, § 3, n. 21; et in const. 6 Pii V, § 10, n. 41. — ¹⁰ Donat., Prax., tom. 1, part. 2, tr. 4, qu. 83, n. 8.

Olim regulares absolventur a quavis censura.

solum adesse obligationem sub juramento, n. 60, si censura fuerit ad forum contentiosum deducta.

m) Hic videtur irrepsisse mendum typographicum et legendum esse « ubi diximus non teneri », nam, in loco citato, S. Doctor ait: « Secunda vero sententia, non minus probabilis, imo forte probabilior negat hunc teneri per se ad confessionem reservatorum ». Et cfr. etiam eumd. *lib. 6, n. 585, dub. 3*.

n) Roncaglia et Diana, *loc. cit.*, loquuntur de casibus ab episcopo reservatis cum censura.

o) Gaspar Hurtadus perperam citatur a

Roncaglia; siquidem, *de Poenit., disp. 11, diff. 13*, negat inferiores sacerdotes quidquam posse, extra mortis articulum, in casus reservatos. Idemque repetit *diff. 14*.

p) Auctores citati tractant de casibus reservatis absque censura.

93. — a) Menochius, *Consil. 17, n. 12*, de hoc non loquitur.

b) Corduba, *Sum., qu. 8*, quidquid dicat Sanchez, non dissentit a secunda sententia: sed solum quoad haeresim videtur requirere delegationem specialem pro singulis casibus occurrentibus.

c) Suarez et Croix excipiunt haeresim.

96. — a) Bordonus male citatur a Viva; nam *part. 2, resol. 6, n. 10*, expresse oppo-

situm tenet, excipiens tamen casus expressos in decreto Clementis VIII.

Rodriguez, Vidal, Joanne de la Cruz; et ipse Viva¹ se revocans, id admittit, docet regulares posse absolvere saeculares a casibus papalibus occultis^{b)}. Et probant ex privilegio Societatis Jesu (in quo communicant omnes regulares, ut notat Potestas³), concessio a Paulo III anno 1545. In dicto privilegio, cujus verba refert Potestas³, conceditur absolvere fideles ab omnibus peccatis etiam Sedi Apostolicae reservatis, exceptis contentis in bulla Coenae etc. Necnon vota quaecumque, exceptis votis castitatis, religionis, etc. — Nec ob stare dicunt Pellizzarius apud Viva, et Bonacina⁴, laudatum decretum Pauli V. Nam prohibitio ibi facta de absolvendis casibus papalibus refertur ad casus in decreto Clementis VIII reservatos, quod Paulus V et inde Urbanus VIII confirmarunt et innovarunt (ut referunt Bonacina⁴, Viva, etc.). Ibi enim tantum casus bullae Coenae et alii sex enunciati excepti fuerunt^{d)}.

97. — Quod autem teneat Pellizzarius apud Viva^{a)}, et Rodriguez apud Potestà, scilicet: ex praefato privilegio posse regulares absolvere etiam a papalibus pro foro fori, merito rejicit Potestas⁵. — Nam ex verbis privilegii: *Confessionibus auditis, atque poenitentiam salutarem injungendi*, satis constat facultatem pro solo foro interno esse concessam.

98. — Dubitatur 2°. *An religiosi possint absolvere saeculares a casibus ab episcopis sibi specialiter reservatis?*

Hieronym. Rodrig., Compend. quaest. regul., resol. 3, num. 36. — *Vidal.*, de Casib. reserv., inquisit. 1, num. 118. — *Joan. de la Cruz*, de Privileg., lib. 2, cap. 7, dub. 1. — ¹ De Censur., qu. 2, art. 2, n. 6 et 7. — ² Tom. 1, n. 3459. — *Paulus III*, bulla *Cum inter cunctas*, de die 3 Junii 1545, in Instit. S. J. — ³ Loc. cit., n. 3459. — *Pelliz.*, tr. 8, cap. 3, n. 81. — *Viva*, in propos. 12 Alex. VII, n. 14. — ⁴ Disp. 1, de Censur. in bull. Coenae, qu. 22, punct. 2, n. 18. — *Viva*,

^{b)} Fere omnes auctores citati concedunt regularibus facultatem absolvendi non solum ab occultis, sed ab omnibus casibus papalibus, exceptis contentis in Bulla Coenae et decreto Clementis VIII.

^{c)} Bonacina, *loc. cit.*, n. 18, non facit mentionem decreti Urbani VIII; de cetero autem concordat.

^{d)} Hodie tamen post constitutionem *Apostolicae Sedis*, sublata est omnino haec facultas regularibus.

97. — ^{a)} Viva non citat Pellizzarium.

98. — ^{a)} Quin etiam expresse eam tenent.

Affirmarunt Suarez, Hurtadus, etc., apud Salmant.⁶ Ratio, quia qui potest majus (nempe absolvere a papalibus) potest etiam minus, scilicet absolvere ab episcopalibus. Et huic opinioni inclinaverunt^{a)} Rodriguez, Quintanadvenas, Candidus, etc., apud Viva⁷, ob privilegia postea et iterum regularibus concessa. — Nec ob stare dicebant decreta S. Congregationis, de mandato Clementis VIII et Urbani VIII; cum talia decreta non habeant vim legis.

His tamen non obstantibus, omnino tenendum est oppositum; cum praefata decreta fuerint confirmata ab iis Pontificibus pro tota Ecclesia ipsorum speciali mandato: et ideo vere habent vim legis, juxta communem doctrinam relatum *Lib. 1, n. 106, Qu. 2, v. Secunda*. — Insuper (ut recte dicunt Salmant.⁸ et Viva⁹) praedicta opinio satis evasit improbabilis post prop. 12 damnatam ab Alexandro VII, quae dicebat: *Mendicantes possunt absolvere a casibus episcopis reservatis, non obtenta ad id episcoporum facultate*. Haec enim proscriptio sola sufficit ad privilegia revocanda.

99. — Dubitatur 3°. *An regulares privilegiati possint absolvere a censuris episcopis reservatis a jure vel a consuetudine?* — Adest duplex sententia probabilis:

Prima sententia negat; et hanc tenent Cabassutius^{a)}, Concina^{b)}, Milante¹⁰; et

loc. cit., n. 14. — *Pelliz.*, tr. 8, cap. 3, n. 92. — *Hieron. Rodrig.*, *loc. cit.* — *Potestas*, tom. 1, n. 3465. — ⁵ *Loc. cit.* — *Suar.*, de Censur., disp. 7, sect. 5, n. 13 et seqq. — *Gasp. Ewriaad.*, de Excom., disp. 15, diff. 3, n. 14. — ⁶ *Tr. 10*, cap. 2, n. 40. — *Hieron. Rodrig.*, *loc. cit.*, n. 35. — *Quintanadvenas*, tr. 3, singul. 15, n. 3. — *Candid.*, disquis. 22, art. 51, dub. 1, v. *Dico 2*. — ⁷ In propos. 12 Alex. VII, n. 4. — ⁸ *Loc. cit.*, num. 40. — ⁹ *Loc. cit.*, n. 7. — ¹⁰ *Exercit. 12*, sup. prop. 12 Alex. VII.

99. — ^{a)} Cabassutius, *lib. 1, cap. 11, n. 5*, loquitur de casibus quos sibi reservavit episcopi; in probatione tamen affert propos. 12 damnatam ab Alexandro VII et bullam Clementis X *Superna*, ubi sermo est in genere de casibus episcopis reservatis.

^{b)} Ne contradictio videatur adesse in duplici allegatione Concinae (citatur pro utraque opinione) advertendum est hic, de *Sacr. Poenit.*, *lib. 2, diss. 2, cap. 6, § 2, n. 8*, Concina respondere absolute et sine distinctione regulares absolvere non posse sibi non subditos a casibus episcopis reservatis, dum in *tr. de*

Viva¹ cum Bordonio et Florono. — Quia in decreto citato Pauli V, fuit regularibus sublata facultas absolvendi a censuris Ordinariis reservatis.

Secunda tamen probabilior sententia affirmat: quam tenent Concina², Sporer³, Croix⁴; Salmant.⁵ cum Sanchez⁶, Aversa, Lezana^{d)}, Pellizzario^{e)}, Peyrinus^{f)} Diana, etc. Et sequitur (se revocans) Viva^{g)}, qui docet posse absolvi a regularibus censuras episcopis reservatas a jure communi^{h)}. — Quatenus autem sint censurae, vide infra apud Busenbaum, *Lib. VII, n. 213*. Excipit tamen eas, quas Episcopi sibi reservant. — Ratio quia, licet in decretis Pauli V et Urbani VIII, regularibus vetetur absolvere a casibus Ordinariis reservatis; attamen hoc verius intelligitur (ut dicunt Salmant.⁷ et Aversa, Lezana, Leander^{h)} apud Viva⁸), de casibus tantum ab Ordinariis sibi reservatis; cum haec decreta sint (ut supra diximus) confirmativa decreti Clementis VIII, ubi dicitur: nec a casibus quos Ordinarii locorum sibi reservarunt vel in posterum reservabunt. — Notatque recte Suarez⁹, quod casus a jure episcopis reservati reipsa magis dicendi sunt episcopis delegati quam reservati.

Omnino tamen excipiendi sunt sex casus expressi in decreto edito jussu Clementis VIII (ut supra). — At hoc intelligendum intra Italiam, ut explicavit Ur-

banus VIII (prout supra, *num. 95*). Nam extra Italiam vel in Urbe, ut dicitur in decreto Clementis, bene possunt regulares absolvere ab omnibus censuris quae a jure sunt episcopis reservatae. Et intra Italiam regulares possunt absolvere a censura propter abortum fetus animati; cum hic casus non sit in casibus expressis a Clemente VIII. Ita communiter doctores (Vide *Lib. III, n. 397, v. Pariter*). Si vero episcopus hunc casum specialiter sibi reservaverit, tunc nullo modo regulares possunt illum absolvere; ut diximus loco citato in fine, et *Lib. VI, n. 599, v. Certum*, circa finem.

100. — Quod autem dicit Viva^{a)} cum aliis, nempe regulares posse absolvere etiam a sex casibus Clementis VIII, quando sunt occulti, ob eandem rationem ut supra, quia praedicti casus, cum sint occulti, reservantur episcopis, non Papae, vi Tridentini in cap. *Liceat*, id minime probatur. Nam in tantum regulares possunt absolvere a casibus episcopis reservatis sive delegatis, in quantum ipsi etiam sunt papales. Quare, ablata regularibus facultate absolvendi a casibus Clementis, uti papalibus, non habent illi unde hac facultate uti possint, sive casus sint publici, sive occulti.

Probabiliter autem Viva^{b)} cum Comitolo et communiore sententia (cui adhaeret etiam Concina¹⁰) dicit posse regulares

¹ In prop. 12 Alex. VII, n. 14. — *Bordon.*, part. 1, resol. 6, n. 11. — *Florono.*, de Casib. reserv., part. 1, cap. 5, n. 7. — ² De Censur., diss. 1, cap. 7, n. 17. — ³ Part. 3, cap. 6, n. 745. — ⁴ *Lib. 5*, part. 2, n. 1628. — ⁵ *Tr. 6*, de Sacr. Poenit., cap. 13, n. 52. — *Aversa*, qu. 17, sect. 6, v. *Admitti*. — *Diana*, part. 8, tr. 7, resol. 71. — ⁶ De Censur., qu. 2, art. 2,

num. 7. — ⁷ *Loc. cit.*, num. 52. — *Aversa*, *loc. cit.* — *Lezana*, Sum., v. *Casus reservati*, num. 4; et tom. 1, cap. 19, n. 17. — ⁸ In prop. 12 Alex. VII, v. *Verum*. — ⁹ De Poenit., disp. 29, sect. 3, num. 7, v. *Secundus casus*. — *Comitolo*, Respons., lib. 1, qu. 25, num. 14. — ¹⁰ De Censur., diss. 1, cap. 7, num. 17.

Censuris, infra citando, affert ex Viva distinctionem inter casus a jure vel consuetudine reservatos episcopis, et reservatos in synodo vel in tabella, nec reprobatur opinionem Vivae dicentis, regulares absolvere posse a casibus primi generis.

^{c)} Vide *Append. de Privil.*, n. 100, not. b.

^{d)} Vide, *ibidem*, notam a.

^{e)} Pellizzarius pariter, *tr. 8, cap. 3, n. 83*, negat dari casus jure communi reservatos episcopis; sed concedit regularibus facultatem absolvendi a casibus consuetudine reservatis.

^{f)} Laurentius de Peyrinis male citatur a Salmant. (ex Antonio a Spir. S.); nam de *Offic. subditi*, qu. 4, cap. 10, *Append.*, v. *Ad 1*,

S. ALPHONSI, *Opera moralia*. — Tom. IV.

negat regulares posse absolvere « a casibus reservatis episcopis ».

^{g)} Vel consuetudine, ut ait ipse Viva.

^{h)} Leander, *tr. 2, disp. 17, qu. 40*, expresse dicit regulares posse absolvere ex consuetudine « a reservatis specificis ab episcopis »; et qu. 79: « ab omnibus reservatis vel per constitutionem synodalem, vel per consuetudinem specialem ».

100. — ^{a)} Viva, de *Censur.*, qu. 5, art. 3, n. 10, hoc concedit de solo casu percussiois clerici; sed in *propos. 12, Alex. VII, n. 14*, de hac quaestione refert tantum aliorum sententiam, a quibus ipse absolute et sine distinctione dissentit.

^{b)} Viva ita sane tenet de *Censur.*, qu. 2,

Quibusdam excipit.

Non tamen pro foro externo.

Regulares non absolventur a casibus specialiter reservatis.

Probabilius possunt absolvere a censuris episcopis reservatis a jure.

Non possunt absolvere a casibus Clementis occultis.

Possunt pro casibus episcopalibus in tabella non expressis.

absolvere casus in synodo reservatos, quando episcopus eos in tabella non exponit. Quia, eo ipso quod in tabella non reservat, censetur velle omnibus confessoribus facultatem concedere absolvendi ab iis, ex regula: *Non expressum habetur pro omisso*.

101. — II°. Quoad facultatem autem quam praelati regulares habent erga suos subditos, communiter docent doctores posse ipsos subditos absolvere ab omnibus casibus Papae reservatis extra bullam *Coenae*. Ita Salmant.¹, Concina², Viva³ et Potestas⁴, ex variis privilegiis quae congerunt Salmant.⁵, quidquid in contrarium dicat Croix^{a)} cum Dicastillo^{a)}. — Nam, licet, ex vi Tridentini in cap. *Liceat*, non censeatur data praelatis regularibus facultas ibi concessa episcopis, quia videtur concessa tantum iis qui habent dioecesim propriam, cum in Tridentino dicatur: *in dioecesi sua*; attamen adest privilegium a S. Pio V (quod in extensum referunt Concina⁶ et Salmant.⁷), cujus vi praelati regulares in suos fratres et moniales possunt idem quod episcopi in suos subditos vi Tridentini in cap. *Liceat*. — Et licet Mendo^{b)} apud Croix⁸ astruat confutare privilegium S. Pii; tamen illud authenticè referunt Salmant.⁹, Viva et Concina: qui etiam asserit ipsum confirmatum fuisse cum aliis a Benedicto XIII in constitut. 79 *Pretiosus*, edita anno 1727, quam refert etiam Pater Milante¹⁰. — Qui insuper refert ab eodem Pontifice

¹ Tr. 10, cap. 2, n. 70. — ² De Censur., diss. 1, cap. 7, n. 19. — ³ In propos. 4 Alex. VII, n. 6. — ⁴ Tom. 1, n. 3872. — ⁵ Loc. cit., num. 70. — ⁶ Loc. cit., num. 19. — ⁷ Tr. 6, cap. 13, num. 33. — ⁸ Lib. 7, n. 141. — ⁹ Tr. 6, cap. 13,

concessam fuisse facultatem absolvendi etiam a casibus bullae *Coenae*, exceptis *relapsu in haeresim, falsificatione litterarum Apostolicarum et delatione prohibitorum ad infideles*. Generali vero ordinis concessit, *ut ipse solus possit ab irregularitate huiusmodi* (orta ex homicidio) *dispensare cum fratribus sibi subditis: dummodo homicidium non fuerit appensatum, et intra claustra exstiterit consummatum*.

Nomine autem *praelatorum* veniunt provinciales et eorum vicarii in ipsorum absentia vel alii ab eis deputati; ut asserunt Salmant.¹¹. Necnon veniunt omnes superiores locales, rectores, priores, guardiani, etc., ut ait Potestas¹².

Sed post haec scripta, inveni quod Clemens XII, in bulla *Romanus*, die 30 Martii anno 1732, revocavit omnes constitutiones et privilegia (praesertim contenta in praefata bulla *Pretiosus*) concessa a Benedicto XIII, omniaque reduxit ad pristinum statum^{c)}. — Insuper hic notandum quod, cum disceptatum fuisset an revocatio per Tridentinum facta privilegii regularibus concessi absolvendi haereticos esset vel ne intelligenda pro saecularibus, non vero pro religiosis subditis: S. Congregatio dijudicavit intelligi pro omnibus^{d)}. Ita refert Pater Ferraris¹³.

102. — Possunt etiam praelati regulares absolvere novitios sui ordinis a censuris papalibus (exceptis casibus bullae) ante ingressum in religionem contractis. — Ita

num. 33. — *Viva*, loc. cit. — *Concina*, loc. cit., num. 21. — ¹⁰ Exercit. 3 sup. propos. 3 Alex. VII. — ¹¹ Tr. 10, cap. 2, n. 80. — ¹² Tom. 1, n. 3879. — ¹³ Biblioth. v. *Absolvere*, art. 1, n. 40.

art. 2, n. 7; sed in propos. 12 Alex. VII, n. 14, hanc opinionem rejicit, pro qua ibi citat Comitolum.

101. — a) Scilicet Croix, lib. 7, n. 141, negat praelatos regulares hanc facultatem habere; sed Dicastillus negat quidem, de Censur., disp. 3, n. 71, n. 71, eam habere vi Tridentini; sed affirmat, n. 72, vi motus proprii S. Pii V.

b) Mendo, quidquid dicat Croix, affirmat, *Statera*, diss. 1, qu. 4, n. 56 et 57, hanc facultatem habuisse ante declarationem Urbani VIII, et quidem ex privilegio S. Pii V; quod deinde laudata declaratione revocatum est.

c) Vide infra not. c ad n. 396.

d) Et videtur esse decretum Urbani VIII, supra relatum n. 95, in quo revera declaratur regulares non posse «quemquam» absolvere a casibus bullae *Coenae*. — Quoad materiam de qua in hoc numero et seqq. tractatur, S. O. die 22 Martii 1881 declaravit praelatos regulares vi suorum privilegiorum suos subditos, a censuris per constit. *Apostolicae Sedis* latis, sive speciali modo, sive simpliciter Romano Pontifici reservatis, non posse absolvere; at posse absolvere a censuris episcopis reservatis etsi occultis; et quantum ad eorundem praelatorum facultatem subditos suos absolvendi a censuris Romano Pontifici reservatis, non contentis in praedicta constitutione

Salmant.¹ cum Rodriguez, Candido, etc., ex privilegio a Clemente VII concessa anno 1530^{a)}.

103. — Sed dubitatur 1°. *An dicti praelati possint novitios absolvere etiam a censuris ab episcopis sibi specialiter reservatis?*

Respondetur negative^{a)}, ex decreto Sacrae Congregationis, edito de mandato Urbani VIII (ut supra relato, num. 95, v. *Verum*).

Quamvis etiam contradicat Joannes de la Cruz apud Salmant.², cui ipsi adherent³. Quia (ut ajunt Salmant.) per tale decretum revocata est facultas concessa per privilegium Clementis VII quoad absolutionem casuum episcopialium; non autem illa quae per consuetudinem est obtenta, ut est ea qua habentes facultatem absolvendi a reservatis Papae, possunt absolvere etiam ab illis quae Ordinarii sibi reservant; ut testantur⁴ Suarez, Alterius et Hurtadus. — Addunt alii apud Viva⁵, decretum illud non habere vim legis; quia non fuit de ejusdem Pontificis speciali mandato solemniter promulgatum pro tota Ecclesia (juxta sententiam relatum *Lib. I, num. 106, Qu. 2, v. Secunda*). — Omnes tamen hae rationes, ex supradictis, non videntur amplius proba-

¹ Tr. 10, cap. 2, n. 80. — *Rodrig.*, Quaest. regul., tom. 1, qu. 20, art. 21. — *Candido*, disquis. 22, art. 48, dub. 1, v. *Dico 2*. — *Joan. de la Cruz*, de Statu relig., lib. 1, cap. 6, dub. 15, concl. 4. — ² Tr. 10, cap. 2, n. 80. — ³ Tr. 10, cap. 2, num. 81. — ⁴ Ap. *Salmant.*, loc. cit. — *Suar.*, de Censur., disp. 7, sect. 5, n. 14. — *Alterius*, de Censur., lib. 4, disp. 4, cap. 2, v. *Secundo*. — *Gasp. Hurtad.*, de Excom., disp. 15,

biles post prop. 12 damnatam ab Alexandro VII (ut supra, n. 98 allatam), qua oppositum apparet satis declaratum.

104. — Dubitatur 2°. *An praelati regulares possint absolvere suos subditos religiosos a casibus reservatis in bulla Coenae, ac etiam ab haeresi?* — Quoad *saeculares*, jam damnata fuit ab Alexandro VII propositio 4. quae dicebat: *Praelati regulares possunt in foro conscientiae absolvere quoscumque saeculares ab haeresi occulta, et ab excommunicatione propter eam incursa*.

Quoad *subditos* vero, adsunt tres sententiae:

Prima universe affirmat cum Palao^{a)}, Rodriguez, Peyrino, etc., apud Salmant.⁶ — Et hanc sequitur et enixe defendit Potestas⁷ cum Villalobos, Donato et aliis, ex diversis privilegiis et juribus quae ibi congerit^{b)}.

105. — *Secunda* sententia, quam tenent Salmant.⁸ cum Suarez^{c)}, Bañez^{d)}, Candido^{e)} Aragon^{f)} et aliis, dicit non posse absolvere ab haeresi; sed bene posse a caeteris casibus bullae. — Ratio istorum, quia licet per bullam *Coenae* revocentur quaecumque privilegia regularibus indulta, per verba: *Non obstantibus privilegiis, etc., alicui seu aliquibus aliis cujuscumque*

diff. 3, i. f. — ⁵ In propos. 12 Alex. VII, n. 4. — *Hieron. Rodrig.*, resol. 3, num. 3. — *Peyrin.*, tom. 1, in const. 4 Sixti IV, § 5, n. 10 et 20. — ⁶ Loc. cit., n. 75. — ⁷ Tom. 1, n. 3875 et seqq. — *Villal.*, part. 1, tr. 9, diff. 61, num. 6. — *Donat.*, Prax. rerum regul., tom. 1, part. 1, tr. 13, qu. 17; et tom. 2, part. 1, tr. 11, qu. 17 et 18. — ⁸ Loc. cit., n. 76 et 77.

et pertinentibus ad internum regimen, nihil esse per eandem constitutionem innovatum.

102. — a) Vide *Append. de Privil.*, n. 95, not. c.

103. — a) Haec fuerunt scripta in secunda editione. Postea vero, in *Append. de Privileg.*, primum inserta in quarta editione, S. Doctor, n. 95, quaestionem ad trutinam revocavit et sententiam affirmativam sustinuit.

104. — a) Palaus, tr. 4, disp. 4, punct. 3, § 3, n. 1, de haeresi tantum loquitur, etiam de relapsu; sed potiori ratione censendus idem tenere de ceteris casibus bullae.

b) Rodriguez, Laurentius de Peyrinis, Potestas, Villalobos et Donatus quosdam casus excipiunt.

c) Suarez, de Poenit., disp. 30, sect. 2, n. 7, v. *Hinc vero*, dicit praelatos regulares in sub-

ditos posse quidquid possunt episcopi ex cap. *Liceat*, id est, absolvere ab omnibus quibuscumque casibus occultis Sedi Apostolicae reservatis, modo satis constet de concessione S. Pii V.

d) Bañez, in *2am 2ae*, qu. 11, art. 4, post concl. 2, v. *Et si quis objiciat*; Aragon, in *2am 2ae*, qu. 11, art. 3, § *Sed dubium est quis*, v. *Dico 1*, dicunt episcopum posse absolvere ab haeresi occulta. — Candido vero, *disquis. 22, art. 49, dub. 1 et 2*, dicit episcopos et praelatos regulares posse proprios subditos absolvere a quibuscumque casibus occultis reservatis Sedi Apostolicae; at, *disquis. 3, art. 35*, excipit haeresim; et addit, non satis sibi consentiens, eandem esse rationem de omnibus casibus qui reservantur in bulla *Coenae*.

Olim absoluebant subditos a casibus papalibus, quibusdam exceptis.

An possint eos absolvere a censuris ab episcopo specialiter reservatis.

Qui veniant nomine praelatorum.

Alii tenent absolvere posse a quovis casu.

Alii a quovis casu, excepta haeresi.

ordinis ... concessis; attamen S. Pius V extendit ad praelatos regulares privilegium episcopis concessum per Tridentinum in cap. *Liceat* (ut supra, num. 101), eodem modo ac in episcopis invenitur. Sicut igitur (dicunt Salmant. ¹) non obstante dicta bulla, possunt episcopi vi illius privilegii absolvere suos subditos, etiam a casibus bullae occultis; sic etiam possunt regulares. — Excipiunt autem Salmant. ² haeresis crimen; quia ex constitutione Pauli V (ut referunt) haeretici omnino remitti debent ad inquisitores. Sed hoc explicant ³ valere pro locis ubi viget tribunal S. Inquisitionis; et ideo pro aliis locis referunt doctrinam Suarii, qui dicit praelatos posse absolvere subditos etiam in haeresim relapsos, ex concessione Gregorii XIII.

Alii a nullo casu.

106. — *Tertia* demum sententia, quam tenendam esse dicunt Viva ⁴, et Croix ⁵, citans Sanchez, Suarez ^{a)}, Diana et Mendo ^{b)}, dicit non posse absolvere ab ullo casu bullae *Coenae*. — Ratio est: tum quia decretum Urbani VIII (ut supra n. 95 allatum) expresse declaravit, per annum bullae publicationem sublatam esse regularibus facultatem a casibus bullae *Coenae* absolventi. Tum quia (ut recte arguit Viva ⁶), si hodie nec etiam episcopi a casibus bullae absolvere possunt post propositum 3 damnatum ab Alexandro VII (ut diximus supra, n. 83, v. *Accedit*): ergo tanto minus poterunt praelati regulares.

Sed hodie quaestio finita est. Nam, ut referunt Pater Milante ⁷ et Pater Concina ^{c)}, Benedictus XIII, in bulla *Pretiosus* (cujus verba retulimus n. 101), novissime

¹ Tr. 10, cap. 2, n. 77. — ² Loc. cit., n. 76. — *Paulus V*, const. *Romanus Pontifex*, 1 sept. 1606. — ³ Tr. 6, cap. 13, n. 50. — *Suar.*, de Relig., tr. 8, lib. 2, cap. 21, n. 2. — ⁴ In propos. 4 Alex. VII, n. 3 et 4. — ⁵ Lib. 6, part. 2, n. 1622. — *Sanct.*, Decal., lib. 2, cap. 11, num. 7

106. — ^{a)} Suarez falso hic refertur a Croix; omnino docet enim praelatos regulares posse suos subditos absolvere a casibus bullae *Coenae*, non exceptis haeresi et relapsu, loc. cit., cap. 21, n. 1 et seqq.; et de *Censur.*, disp. 21, sect. 3, n. 4.

^{b)} Mendo, *Statera*, diss. 1, qu. 4, n. 56, de haeresi loquitur et concordat.

^{c)} Concina, *diss.* 1, cap. n. 21, utique refert, privilegium S. Pii V confirmatum fuisse a

concessit superioribus ordinis S. Domini, et per communicationem, aliorum ordinum, posse absolvere suos subditos, nempe fratres et moniales sibi subjectas, a quibusvis censuris etiam in bulla *Coenae*, aliquibus tamen exceptis ^{a)}.

107. — Dubitatur ³. *An praelati regulares possint absolvere suos subditos a censura ob percussione alterius religiosi, aut clerici saecularis?* — (Diximus: suos subditos. Nam circa *saeculares* nihil regulares possunt; cum facultas absolventi saeculares ab hac censura sit ipsis expresse adempta a Clemente VIII et Paulo V, extra Romam et intra Italiam: vide dicta num. 95).

In cap. *Cum illorum 32*, § *Qui si claustrales* et § *Si vero de sent. excom.* affirmatur, si religiosus percusserit alium ejusdem ordinis; nisi *excessus ...* (ut ibi dicitur) *existit difficilis et enormis, utpote si ad mutilationem membri vel effusionem sanguinis est processum, aut in episcopum aut abbatem violenta manus injecta.* — Si vero percusserit religiosum alterius claustrum, dicitur ibidem quod *per abbatem proprium, et ejus qui passus est injuriam, absolvatur.* — Si autem percusserit clericum saecularem, dicitur: *non nisi per Apostolicam Sedem... absolutio nis gratiam poterit promereri.*

Idem autem quod dicitur de religioso, dicunt communiter Palaus ⁸, Laymann ⁹ et alii passim de *novitio* percussore, etiamsi ipse crimen commiserit ante ingressum; quia in favorabilibus novitii habentur ut religiosi. — Addunt tamen Laymann ^{a)}, et Palaus ¹⁰ cum Molina et

et 27. — *Diana*, part. 3, tr. 2, resol. 122. — ⁸ Loc. cit., n. 3 et 4. — ⁹ Exercit. 3 in prop. 3 Alex. VII, v. f., v. *Dubitandum aliquando.* — ¹⁰ Tr. 29, disp. 3, punct. 23, § 4, n. 10. — ¹¹ Lib. 1, tr. 5, part. 2, cap. 5, n. 10, v. *Ceterum.* — ¹² Loc. cit., n. 10. — *Molina*, tr. 3, disp. 60, n. 3.

Benedicto XIII, sed n. 22 et 23, negat regulares posse absolvi a suis praelatis a casibus bullae *Coenae*.

^{a)} Sed de his vide notam c ad n. 101, et infra, not. c ad n. 396.

107. — ^{a)} Laymann, loc. cit., hoc non addit; sed, cap. 6, n. 4, generatim dicit, eum qui a censura reservata ab episcopo absolutus fuit, teneri cessante impedimento sese praesentare Romano Pontifici.

Quid olim poterant regulares ex jure communi.

Quid poterant ex privilegio.

Sayro, quod novitius, si egrediatur ante professionem, tenetur se praesentare Sedi Apostolicae, juxta cap. *Eos qui, de sent. excom., in 6*°, adhuc si fuerit a praelato absolutus. Quia illa absolutio fuit concessa ob temporale impedimentum, ne varetur.

Hic vero notandum ¹. Quod si religiosus levi percussione laeserit clericum saecularem, bene poterit absolvi ab episcopo illius; ut communiter dicunt iidem Laymann ¹ et Palaus ² cum aliis, ex cap. *Religioso, de sent. excom., in 6*°. — Notandum ² cum eisdem auctoribus et Salmant. ³, quod praedicta procedunt juxta sua commune: nam, spectatis privilegiis, religiosi bene possunt absolvi a suis praelatis, etiamsi percussio fuerit enormis; ex pluribus privilegiis, quae referunt Palaus ⁴, Salmant. ⁵ et Roncaglia ⁶. — Idque dicunt praefati auctores valere, etiamsi religiosus percusserit alium alterius ordinis vel clericum saecularem. Additque Croix ^{b)} cum Krimer ^{b)}, etiamsi percussio fuerit publica; ac posse abbatem absolvi per confessarium a seipso electum. — Notandum ³. Quod licet regulares possint absolvi a suis praelatis ob hujusmodi privilegia, bene tamen valent etiam se subijcere episcopis ut ab eis absolvantur: intellige, si percussio fuerit levis, vel enormis occulta. Et in eo casu ^{c)}, illi qui sunt praelati alicujus ordinis possunt per se exposcere talem absolutionem ab episco-

Sayr., de *Censur.*, lib. 8, cap. 28, n. 15. — ¹ Lib. 1, tr. 5, part. 2, cap. 5, n. 10, i. f. — ² Tr. 29, disp. 3, punct. 23, § 4, n. 10. — ³ Tr. 10, cap. 2, n. 69. — ⁴ Loc. cit., n. 10. — ⁵ Loc. cit. — ⁶ De *Censur.*, qu. 4, cap. 2, qu. 2. — ⁷ Decal., lib. 2, cap. 11, n. 10; cfr. lib. 4, cap. 39, n. 27 et seqq. — ⁸ Loc. cit., n. 52. — *Basil. Pont.*, de Matr., lib. 8, cap. 5, n. 13 et seqq. — *Henric.*, lib. 7, cap. 25, n. 2; et lib. 14, cap. 20, lit. o. — *Diana*, part. 1, tr. 5, resol. 6. — ⁹ Loc. cit., n. 82. — ¹⁰ Lib. 8,

pis; reliqui vero religiosi, de suorum praelatorum licentia, nisi haec injuste denegetur, ut docent Sanchez ⁷; et Salmant. ⁸ cum Basilio, Henriquez, Diana, etc.

108. — A quibus autem censuris possint absolvi recipientes bullam *Cruciatae*? — Vide Salmant. ⁹ et Croix ¹⁰.

109. — *Regulae*: « *Prima*. Qui habet potestatem absolventi a censuris reservatis episcopo non potest vi illius absolvi vere a reservatis Papae ».

110. — « *Secunda*. Qui habet potestatem absolventi a reservatis Papae, non censetur posse absolvere a censuris bullae *Coenae*, eo quod hae censeantur majores, nec comprehendi in concessione generalis. Diana ¹¹ ex Suarez, etc., contra *Bossium a)* ». — [Ita Bonacina ¹², et Suarez, Ugolinus, etc., apud Salmant. ¹³].

111. — Caeterum, quotiescumque conceditur a Papa facultas absolventi a censuris, etiam de papalibus intelligitur: alius nihil concederetur; quia quilibet approbatus potest absolvere a non reservatis, ut Bonacina ¹⁴; et Salmant. ¹⁵ cum Navarro ^{a)}, Azor ^{a)}, Candido, etc.

Pariter in jubileo, concessa facultate absolventi ab omnibus censuris reservatis, intelliguntur comprehensae ex communi usu etiam reservatae episcopis. Croix ¹⁶ cum Suarez et Dicastillo.

An autem, data potestate absolventi a censuris tam a jure quam ab homine latis, comprehendantur censurae ab epi-

dub. 15. — ¹¹ Part. 5, tr. 12, resol. 34. — *Suar.*, de *Censur.*, disp. 7, sect. 5, n. 11; et disp. 21, sect. 3, n. 3. — ¹² Disp. 1, de *Censur.*, qu. 8, punct. 1, num. 13. — *Suar.*, locis cit. — *Ugolin.*, tab. 1, cap. 10, § 4, n. 7. — ¹³ Tr. 10, cap. 2, n. 41. — ¹⁴ Loc. cit., n. 12. — ¹⁵ Loc. cit., n. 41. — *Candid.*, disquis. 22, art. 51, dub. 4, v. *Dico 10*. — ¹⁶ Lib. 7, n. 132 et 149. — *Suar.*, disp. 7, sect. 5, n. 14. — *Dicast.*, de *Censur.*, disp. 3, num. 36.

^{b)} Croix, lib. 7, n. 321, non loquitur de percussione publica, sed dicit: « Si abbas debite percusserit monachum, absolvi potest a confessario per abbatem electo ». — Et id tantum habet etiam Krimer, in lib. 5 *Decretal.*, qu. 39, n. 1849.

^{c)} In eo casu, scilicet in quocumque casu quo praelatus regularis nequit absolvere, episcopus vero potest.

110. — ^{a)} Bossius male citatur a Busenbaum. Licet enim, de *Jubilaeo*, sect. 1, cas. 7, n. 2, non omnino improbabilem existimet opi-

nionem quae vult casus bullae *Coenae* comprehendi in facultate generali per jubileum concessa absolventi ab omnibus casibus reservatis Sedi Apostolicae; tamen, n. 3, scribit: « Non solum tutior, sed etiam probabilior et verior communiter existimatur [opinio], quod praedicti casus bullae *Coenae* non censeantur concessi, neque etiam in universali jubileo, nisi sint expressi ».

111. — ^{a)} Navarrus, de *Judaeis*, in cap. Ita quorundam, notab. 11, n. 21, et Azor, part. 1, lib. 8, cap. 10, qu. 12, de alio casu loquuntur.

Regulae (plerumque obsoletae) circa usum privilegiorum: Prima.

Secunda.

Quaedam notanda.

scopo specialiter latae? — Affirmant (apud Croix ¹⁾ Avila ^{b)}, Henriquez ^{b)}, etc. Negant Vasquez, Hurtadus ^{c)}, etc. — Utraque est probabilis.

Facultas autem concessa ab episcopo de absolvendis casibus reservatis non intelligitur data pro peccatis, quibus annexa est censura reservata. Tamburinius ².

Secus, si talis concessio fiat a Papa (Croix ³). Ratio, quia omnes casus papales sunt principaliter reservati cum censura et propter censuram. Vide *Lib. VI, n. 580*.

^{Tertia regula.} 112. — « *Tertia*. Qui habet potestatem « absolventi a censuris bullae *Coenae* habet etiam a quibusvis papalibus et episcopalis a jure latis. Etsi aliqui negent de excommunicatione contracta « propter haeresim: de qua alii probabiliter affirmant, praesertim pro regionibus « septentrionalibus, pro quibus alioqui « concessio per magnam partem esset « inutilis ».

113. — Concessa facultate absolvendi a casibus papalibus, non intelligitur a casibus bullae *Coenae*. — Quia in generali concessione non veniunt ea quae superior non fuisset concessurus, si specialiter de iis rogatus fuisset; ut dicunt Bonacina ⁴, Croix ⁵ Salmant. ⁶ cum Suarez, Candido, Ugolino, etc.

Certum autem est hodie quod, concessa facultate absolvendi a casibus bullae *Coenae*, non comprehenditur facultas absolvendi ab *haeresi*, licet occulta; ut

¹ Lib. 7, n. 133. — *Vasq.*, de Excom., dub. 20, n. 8. — ² Lib. 5, tr. de Casib. reserv., cap. 9, § 1, num. 11. — ³ Lib. 7, n. 134. — ⁴ Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 1, n. 13. — ⁵ Loc. cit., n. 132. — ⁶ Tr. 10, cap. 2, num. 41. —

^{b)} Avila, *part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 10*, concedit utique quoad validitatem; quoad licetatem vero, non sine certis limitationibus. — Henriquez autem, *lib. 13, cap. 28, num. 2*, dicit posse absolvi, si iudex et pars longe absint.

^{c)} Gaspar Hurtadus, de Excom., *disp. 15, diff. 6, n. 19*, utique negat; sed excipit excommunicationem specialiter ab homine lata pro peccato futuro, et qui non est declaratus excommunicatus.

114. — ^{a)} Scilicet, ut habetur apud ipsum Comitolum, quoties nec in Tridentini concilii

decrevit Alexander VII die 23 Martii 1656, et novissime rursus declaravit Benedictus XIV in bulla *Convocatis*, emanata pro jubileo anni 1750 ⁷.

Qui tamen ⁸ concessit in eodem jubileo facultatem absolvendi ab haeresi occulta; modo poenitens non habuerit complicem.

114. — « *Quarta*. Possunt regulares per « sua privilegia, sicut ab aliis censuris « Papae reservatis, ita etiam absolvere « duello certantes (idem dic de similibus « casibus) post constitutionem Clementis VIII, sicut poterant ante eam ^{a)} praeterquam in Italia extra Urbem. — Idque « ex declaratione ipsiusmet Clementis, « apud Comitolum ⁹, Reginaldum ¹⁰, Filiiuccium ¹¹, Laymann ^{b)} ».

115. — « Resp. IV°. Ampla etiam solet « dari potestas a censuris absolvendi in « jubilaicis: in quibus diligenter considerandum, quid, quantum et quomodo concedatur.

« Si enim detur potestas absolvendi « a casibus reservatis Papae, etiam conceditur potestas absolvendi a censuris « Papae reservatis; quia is non solet reservare casus, nisi ratione censurae ad junctae ». — [Caeterum, universe loquendo, qui absolvere potest a peccato reservato, potest etiam a censura annexa; cum nequeat absolvi peccatum, nisi prius censura absolvatur. Salmant. ¹² cum Avila ^{a)}, Candido ^{b)}, etc.].

« Porro absolutio data confitenti bona « fide in jubileo cum intentione lucrandi

Suar., disp. 7, sect. 5, n. 11. — *Candid.*, disquis. 22, art. 51, dub. 4, v. *Dico II. — Ugolin.*, tab. 1, cap. 10, § 4, n. 7. — ⁷ N. 58. — ⁸ N. 7. — ⁹ Respons. lib. 6, qu. 17. — ¹⁰ Lib. 21, n. 83. — ¹¹ Tr. 15, cap. 5, n. 106. — ¹² Tr. 10, cap. 2, n. 88.

nec in Gregorii XIII sanctionem (nimirum bullam *Ad tollendum*) contra duellantes editam, peccatum sit.

^{b)} Laymann, *lib. 3, tr. 3, part. 3, cap. 5, n. 4*, id non habet, quidquid dicat Busenbaum.

115. — ^{a)} Avila, *part. 2, cap. 7, disp. 1, dub. 13, concl. 1*, quamvis citetur a Salmant., hoc non habet.

^{b)} Candidus doctrinam hanc coarctat ad casus Summo Pontifici reservatos, *disquis. 22, art. 51, dub. 4*, dum contra Salmanticenses universaliter loquuntur.

« illud, etsi postea vel sua negligentia vel « propter aliud impedimentum non lucratur, est valida, tollitque censuram. — « Secus, si ab initio indulgentias lucrari « noluerit. Eo enim casu probabilius est « absolutionem non valere, et tam peccata reservata quam censuram de novo « debere tolli ab eo qui potest extra jubileum ». — [Vide dicta de Poenit., *Lib. VI, n. 536, ad 13 et 26*].

DUBIUM VI.

Quomodo danda sit Absolutio a Censura.

116. *Quomodo absolvendae censurae in foro externo, et quomodo in interno.* — 117. *An possit absolvi absens.* — 118. *De eo qui absolutus est in jubileo.* — 119. *De absolutione metu extorta.* — 120. *An valeat absolutio, non satisfacta parte.* — 121. *Quid, si cum hac conditione sit concessa facultas.* — 122. *An secuta satisfactio, de se aufertur censura.* — 123. *An valeat et liceat absolutio sub conditione.* — 124. *An possit dari absolutio ad reincidentiam.* — 125. *An ad reincidendum requiratur nova culpa.* — 126. *An censura possit absolvi extra confessionem.* — 127. *Ad absolvendas censuras requiritur 1. Satisfactio partis.* — 128. *In quibus casibus possit reus absolvi ante satisfactionem.* — 129. *Requiritur 2. ut reus praestet juramentum non amplius committendi crimen, si sit valde enorme.* — 130. *Requiritur 3. ut censuratus petat absolutionem.* — 131. *Plura notanda. Quid, si reus adhuc sit contumax vel invitus, vel oblitus non petierit.* — 132. *An valeat absolutio si reus falsum exponat.*

Quomodo absolvantur censurae.

116. — « Resp. Id statuendum esse ex « natura tum censurae tum cujusvis absolutionis. — Ex qua, circa absolvendi « modum resolves:

« 1°. Ex natura rei non requiruntur « certa verba; sed sufficiunt ea signa quibus aperte significetur absolutio impendi ».

Ad absolvendam censuram, sufficiunt quaecumque signa externa; sed non sufficit sola voluntas iudicis. — Suarez ¹, Palaus ²; et Salmant. ³ cum Cornejo et Gibalino.

In foro externo. « In foro tamen externo communiter « servanda est forma cujusque episcopatus ».

In foro interno. « In foro autem conscientiae ^{a)} haec « fere est in usu: *Ego te absolvo a vinculo* (v. gr.) *excommunicationis, suspensionis, etc., quam incurristi propter NN.* « (talem causam); et (si sit excommunicatus) *restituo te sacramentis Ecclesiae et communioni fidelium*, aut (si sit sus-

« pensus) *executioni tuorum ordinum vel officiorum vel beneficiorum. In nomine Patris, etc.* — In publica autem ac solemnibus absolutione praemittitur Psalmus « *Miserere*; et ad singulos versus, poenitentis humeri denudati leviter percutiuntur (nisi ex justa causa talis caeremonia videatur omittenda, praesertim « in foeminis); tum adjectis precibus absolvitur, et in ecclesiam introducitur. « — Idem modus fere servatur in absolutione mortuorum; nisi quod sepulcrum « virga percutiatur. — Vide Rituale Romanum ».

117. — « 2°. Absolvi a censura potest « absens ».

[Certum est quod absens, sicut potest ligari censura, ita absolvi, ex can. *De manifesta*, [caus.] 2, qu. 1, et can. *Quanto*, [caus.] 2, qu. 5. Caeterum, sine urgente causa non licet absolvere absentem: Sanchez ^{a)}; Salmant. ⁴ cum Palao, Avila ^{a)}, Sayro ^{a)}, etc. Qui ^{b)} notant quod si obti-

Potest absolvi absens.

¹ Disp. 7, sect. 9, num. 2 et 13. — ² Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 3, num. 1. — ³ Tr. 10, cap. 2, num. 14. — *Cornejo*, de Censur. i. g., disp. 11, dub. 3. — *Gibal.*, disquis. 10,

qu. 5, num. 1 et 2. — *Rit. Rom.*, de Sacr. Poenit., de Absol. ab excom. — ⁴ Loc. cit., n. 16. — *Palaus*, loc. cit., num. 10.

116. — ^{a)} Haec forma, quam Busenbaum tradit pro foro conscientiae, ea fere est quam habet Rituale Romanum pro foro exteriori.

117. — ^{a)} Sanchez, *Decal.*, lib. 2, cap. 11, n. 14, habet solum posse a censura absolvi

absentem. Itemque Avila et Sayrus, licet isti ex Soto dicant usum esse ut absolutio committatur sacerdoti, qui in praesentia absolvat.

^{b)} Ex auctoribus citatis, soli Salmant. Palaus et Sayrus hoc notant.

netur absolutio per procuratorem, hic debet habere speciale mandatum censurati de obtinenda absolutione, ut constet de emendatione; debetque procurator implere quae mandans implere deberet, si praesens esset]. — « Imo et *invitus* ^{c)}: etsi « hoc communiter non liceat, ne censura « contemnatur. Ratio, quia, sicut poena « in absentem et invitum potest statui, « sic et auferri. Turrianus, Diana ¹. [Vide infra, n. 131].

118. — « 3°. Is qui pluribus censuris est « astrictus potest absolvi ab una, relictis « aliis; quia inter eas non est necessaria « connexio. — Unde si dicatur: *Absolvo* « *te ab omni vinculo, etc.*, valet pro omni- « bus. Ideoque si sic absolutus in jubila- « o forte omisisset invincibiliter peccatum « habens annexam censuram, id est ex- « communicationem, posset is postea ab « eo peccato per quemvis approbatum « absolvi, cum non sit amplius reserva- « tum, eo quod censura, ratione cujus tan- « tum erat reservatum, sit sublata ». — [Vide dicto n. 131, in fine].

119. — « 4°. Absolutio vi aut metu gravi « injuste incusso extorta non valet; imo « novam excommunicationem incurrit qui « metum incutit ».

Ex cap. un. de iis quae vi metusve, in 6°. Secus tamen, si metus non fuerit injuste incussus, nempe si extorta sit absolutio a iudice qui nolebat absolvere, adhuc cessante contumacia. Roncaglia ² et Contin. Tournely ^{a)}.

120. — « 5°. Absolutio data ab Ordina- « rio, non praestita satisfactione, etsi sit « illicita, valida tamen est. Imo etiam data « a delegato, modo non delegetur cum « conditione satisfactionis; quae si impos- « sibilis sit, sufficit praestare cautionem,

« aut juramentum de satisfaciendo cum « poterit ».

121. — Quaeritur: *utrum sit invalida absolutio censurae data a delegato, non satisfacta parte*, si illi facultas concessa est absolvendicum clausula: *Satisfacta parte?*

Probabiliter negant Sanchez ³, Palaus ⁴, Bonacina ⁵, Roncaglia ⁶ et Salmant. ⁷: nisi exprimat in concessione nullam fore absolutionem, hac conditione non impleta. Alias, cum illa conditio sit de jure, intelligitur appositae ad monendum delegatum, non ad limitandam facultatem. — Sed probabiliter affirmant ^{a)} Suarez ⁸, Sporer ⁹; item Vasquez, Coninck, Sayrus, apud Palaum ¹⁰, et alii citati *Lib. VI, n. 537, v. Qu. 7*, cum communiori sententia (ut fatetur ipse Palaus). Ratio, quia praedicta clausula probabiliter importat veram conditionem; ut in simili dictum est eodem *Lib. VI, n. 1115*, circa finem. Tanto magis quod, cum Pontifices volunt tantum monere de aliqua obligatione, monitionem expriment per verbum *hortamur, monemus*, et simile; cum vero adhibent ablativum absolutum, aliquid aliud exprimere intendunt.

Hoc tamen non obstante, non puto improbabilem (ut dixi) primam sententiam, saltem ob auctoritatem doctorum, qui hic illud *satisfacta parte* non interpretantur pro conditione. — Omnes autem conveniunt, graviter peccare confessarium qui censuratum absolveret, parte non satisfacta. (Vide tamen alia dicta, citato n. 537, v. *Qu. 7*).

122. — Certum autem est quod etiam secuta emendatione, vel satisfacta parte ad cujus instantiam lata est censura, haec non aufertur sine absolutione. — Quia, licet, cessante contumacia, censura de-

¹ Turrian., de Censur., lib. 2, disp. 24, dub. 7. — ² Part. 5, tr. 9, resol. 10. — ³ De Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 7, resp. 2. — ⁴ De Matr., lib. 3, disp. 33, n. 6, i. f. — ⁵ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 3, num. 6. — ⁶ Disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 9, n. 3. — ⁷ Loc. cit., qu. 7, resp. 3. — ⁸ Tr. 10,

cap. 2, n. 25. — ⁹ Disp. 7, sect. 5, num. 42, v. *Sed quid* — ¹⁰ Suppl. Sacram., cap. 3, n. 214. — *Vasq.*, de Excom., dub. 20, n. 3 et 4. — *Coninck*, disp. 14, dub. 16, n. 211. — *Sayr.*, lib. 2, cap. 20, n. 33; cfr. cap. 18, num. 10 et 11. — ¹¹ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 3, n. 6. — *Palaus*, loc. cit.

^{c)} Nisi, limitat Diana, privilegium absoluti concessum sit in favorem poenitentis.

119. — ^{a)} Contin. Tournely, *de Censur., part. 1, cap. 5, art. 2, qu. 6*, negat quidem esse proprie vim et metum nisi injuste incutiat, hinc colligi a Coninck valide absolvi,

qui absolutionem obtinet minando poenam quam juste inferre potest; « quod quidem ego (ait Contin. Tourn.) aliquando verum, saepius vero falsum aut valde dubium puto ».

121. — ^{a)} Quando scilicet poenitens potest revera satisfacere, ut notant auctores citati.

beat statim absolvi ^{a)}, ex cap. *Cum desideres, de sent. excom.*; ex hoc tamen non infertur quod sit jam absoluta. Patet ex prop. 44 damnata ab Alexandro VII: *Quoad forum conscientiae, reo correcto, ejusque contumacia cessante, cessant censurae.*

123. — « 6°. Dari potest absolutio sub « conditione de futuro contingenti; cum « sit actus jurisdictionis externae, qui con- « ditionatus esse potest. Communiter ta- « men non expedit sic absolvi; si enim « reus absolutionem meretur, non debet « apponi conditio; si non meretur, non « debet absolvi ».

Ideo illicita de se est talis absolutio, quamvis ex alia causa posset cohonestari; ut Roncaglia ¹ cum Suarez, Coninck ^{a)}, et Salmant. ². — Si quis excommunicet sic: *Excommunico te, donec solvas*; vel si quis ita absolvat: *Absolvo te, si intra mensem solvas*; facta solutione tollitur censura, ut Palaus, Henriquez ^{b)}, Avila, Coninck, Vasquez, etc. cum Salmant. ³.

124. — « 7°. Potest etiam dari absolutio « ad reincidentiam, id est pro certo actu « et tempore: quo transacto, reincidat. — « Item, sub certo onere: quo non impleto, « censura reviviscat ».

125. — Quaeritur autem: *utrum, cen- sura absoluta cum reincidentia* (v. gr. si

¹ De Censur., qu. 1, cap. 6, qu. 2. — *Suar.*, disp. 7, sect. 8, n. 11. — ² Tr. 10, cap. 2, n. 12. — *Palaus*, tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 2, num. 1. — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 2, dub. 6. — *Coninck*, disp. 14, dub. 16, num. 213. — *Vasq.*, de Excom., dub. 18, n. 1. — ³ Tr. 10, cap. 2, n. 13. — ⁴ Disp. 7, sect. 8, n. 27. — *Gasp. Hurlad.*, disp. 14, diff. 3, n. 12. — *Fill.*, tr. 11, cap. 10, qu. 4, n. 314 et seqq. — ⁵ Tr. 10,

intra mensem non satisfacias), *requiratur nova culpa ad reincidendum?*

Prima sententia negat; quia tunc manet eadem prima censura, quae non fuit sublata, nisi sub tali conditione. — Ita Suarez ⁴, Bonacina ^{a)}; item Hurtadus, Filiiucius, etc., apud Salmant. ⁵.

Secunda tamen probabilior sententia, quam tenent Roncaglia ⁶, Palaus ⁷ et Contin. Tournely ⁸; et Salmant. ⁹ cum Avila, Henriquez, Coninck, Laymann, etc., docet requiri novam culpam. Ratio, quia prima censura non potest dici suspensa; cum non possit suspendi censura nisi auctoritate Pontificis, ut dicunt Salmant. ¹⁰ Ergo fuit sublata, et ideo sine nova culpa renasci non potest.

Et idem dicendum ajunt Salmant. ¹¹ cum iisdem auctoribus ^{b)}, si Pontifex a censura absolverit ad omnem effectum, etsi ad reincidentiam; quia, nisi aliud exprimat, censetur absolvisse modo ordinario. — Secus tamen, si a censura absolverit ad aliquem effectum tantum, nempe ut censuratus reddatur habilis ad beneficium obtinendum, etc., manente censura quoad alios effectus.

126. — « 8°. Probabiliter est eum qui « habet potestatem absolvendi in foro « conscientiae a censura, posse id facere « etiam extra confessionem; ut (contra « Navarrum ^{a)} Suarez et alios) docet San-

cap. 2, n. 5. — ⁶ Qu. 1, cap. 6, qu. 2. — ⁷ Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 2, n. 10. — ⁸ De Censur., part. 1, cap. 5, art. 2, qu. 7. — ⁹ Loc. cit., n. 6. — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 14, post concl. 1. — *Henriq.*, lib. 13, cap. 29, n. 2. — *Coninck*, disp. 14, n. 216. — *Laym.*, lib. 1, tr. 5, part. 1, cap. 7, n. 8. — ¹⁰ Loc. cit., n. 6. — ¹¹ Loc. cit. — *Suar.*, disp. 7, sect. 5, n. 36.

122. — ^{a)} Cap. *Cum desideres, de sent. excom.*, referendum est ad assertum principale, nempe: censuram sine absolutione non auferri, etiam cessante contumacia.

123. — ^{a)} Coninck, *disp. 14, n. 214*, dicit hunc modum non convenire ordinario; non tamen esse « intrinsece omnino » malum nec jure prohiberi; hinc dari posse casum extraordinarium, in quo expedit eum adhiberi.

^{b)} Henriquez, *lib. 13, cap. 29, n. 4*, concordat pro ultima forma (de qua solum loquuntur Palaus et Coninck); pro prima vero: *Excommunico te, donec satisfeceris*, requirit, n. 2, novam absolutionem, etiamsi satisfecerit.

125. — ^{a)} Bonacina, *disp. 1, qu. 3, punct. 3, n. 16*, id admittit solum quando absolutio da-

tur ad effectum tantum; sed haec non est vera absolutio; hinc: « posita ... vera absolutione, probabiliter arbitror (inquit) in censuram non reincidi absque novo peccato; quamobrem qui fuit absolutus cum onere satisfactionis praestandae intra mensem hincque eam praestare nequeat, in censuram non reincidit ».

^{b)} Scilicet Coninck, *loc. cit., n. 215 et 216*; Laymann, *loc. cit., n. 8*.

126. — ^{a)} Navarrus, *Man., cap. 27, n. 278*, v. *Quinto*, scribit: « Confessarius cui committit S. Poenitentiarum vel alius superior, ut absolvat ... ad cautelam in foro conscientiae tantum ..., satis est quod constet ei per confessionem partis preces veritate niti ».

Juxta alios ad reincidendum non requiritur nova culpa.

Probabiliter requiritur.

Imo et invitus.

De eo qui pluribus censuris astringitur.

Absolutio extorta metu injusto non valet.

Absolutio data, non satisfacta parte.

Probabiliter valet absolutio a delegato, non satisfacta parte.

Absolutio sub conditione est valida et quandoque licita.

Dari potest absolutio ad reincidentiam.

Secuta satisfactione, de se non aufertur censura.

«chez^{b)}, Coninck, Diana^{c)}, etc.». — Idem tenent Salmant.^{d)} cum Coninck et Avila. — Vide tamen *Lib. VI, n. 593, v. Hic autem*, ubi diximus episcopum non posse absolvere a casibus papalibus occultis extra sacramentum Poenitentiae; ex declaratione Gregorii XIII.

127. — Sed pro complemento hujus puncti, hic sedulo recensendae sunt solemnitates requisitae a jure, ut absolutio debite impendatur:

Requiritur 1°. Ut reus prius satisfaciatur parti, in cuius damnum commissum fuit crimen ob quod censura lata fuit, nimirum furtum, percussio, etc. Nam licet absolutio data, parte non satisfacta, fuisset valida; graviter tamen peccat absolvens et tenetur illi damna restituere, quia ex officio tenebatur ei consulere. Ita communiter Avila, Coninck, Henriquez, Candidus^{e)}, cum Salmant^{f)}. — Sufficit tamen, cum creditor est in loco distantis, si reus pecuniam in loco tuto depositi, ut possit absolvi; uti bene notant Salmant.^{g)} cum Avila.

128. — Tribus tamen casibus posset reus absolvi, non satisfacta parte:

1°. Quando pars injuriam remittit. Sufficit enim satisfactio damnificati, quin satisfiat Ecclesiae; ut tenent Salmant.^{h)} (Vide *Lib. VI, n. 536, ad 16*). — Hinc,

Coninck, disp. 14, dub. 16, n. 250 et seqq. — Coninck, loc. cit. — Avila, part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 13, ad 2, v. *Ad tertiam*. — Avila, part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 5, concl. 2 et 3. — Coninck, disp. 14, n. 205 et 209. — Henrig., lib. 13, cap. 28, n. 2. — Tr. 10, cap. 2, n. 22. — Loc. cit.,

si percussus a clerico^{a)} remittat injuriam expresse vel tacite, percussorem familiariter tractando, hic bene posset absolvi; ut Avila, Navarrus^{b)}, Silvester^{c)}, apud Salmant.^{d)}

2°. Quando pars laesa rejicit justam satisfactionem oblatam; quia tunc jam per se satisficit. — Salmant.^{e)} cum Candido.

3°. Quando reus impotens est ad satisfaciendum; quia tunc iudex eum absolvere bene potest. Imo tenetur et valet compelli, ut ait Coninck apud Salmant.^{f)}, ex cap. *Qua fronte, de appellat.*^{g)}, quia, cessante contumacia, debet reus absolvi. — Reus tamen, qui non est solvendo nec in toto nec in parte, debet cautionem praestare, si potest; alias, saltem juramentum solvendi cum poterit, ex cap. *Odoardus, de solut.*^{h)}, ex cap. *Ex parte 23, de verb. signif.* (Sed vide dicta *Lib. VI, n. 537, Qu. 7, v. 2° Si vero*). Hoc autem currit, si reus certe est debitor. Nam si habet opinionem probabilem pro se vel si sit dubius: cum melior sit conditio possidentis, non potest obligari, nisi ad summum ad praestandum juramentum solvendi, si de obligatione constiterit. — Quod si debitor statim solvere non posset, nisi cum magno damno aut incommodo, potest etiam, praestita cautione, absolvi, nisi pars idem incommodum ex dilatione pa-

n. 21. — Avila, loc. cit., dub. 5, v. *Tertio nota*. — Loc. cit., n. 20. — Avila, loc. cit., disp. 3, dub. 11. — Tr. 10, cap. 2, n. 20. — Loc. cit. — *Candidus*, disquis. 22, art. 53, dub. 3, v. *Dico 3*. — Coninck, disp. 14, n. 206. — Tr. 10, cap. 2, n. 21.

128. — a) Videtur hic subesse mendum typographicum et legendum esse: *si percussus clericus remittat*, etc.

b) Navarrus, *Man., cap. 18, n. 47, ad 3*; Silvester, v. *Contumelia, qu. 4*, dicunt in genere censeri remissam injuriam si pars laesa familiariter agat cum laedente.

c) Cap. *Qua fronte* dicit posse absolvi.

d) Cap. *Odoardus, de solut.*, dicit absolventum esse, «recepta prius ab eo idonea cautione, ut si ad pinguorem fortunam devenit, debita praedicta persolvat». Sed cap. *Ex parte 23, de verbor. signif.*, casu quo censura ob contumaciam tantum lata fuerit, ait satisfieri sufficienter, «si prius sufficiens standi juri cautio tribuatur»; quando autem lata fuit ob offensam certam, «non credimus satisfieri congrue ut relaxetur sententia, nisi prius sufficiens praestetur emenda».

aut justam satisfactionem rejecit.

aut reus impotens sit ad satisfaciendum.

teretur; ut Navarrus^{e)}, Coninck, Avila, cum Salmant.^{f)} (De hoc vide dicta *Lib. III, ex n. 701*).

129. — Requiritur 2°. Ut reus ante absolutionem censurae praestet juramentum de non committendo amplius tale crimen; ut colligitur ex cap. *De caetero*, et cap. *Ex tenore, de sent. excom.*

Hoc juramentum tamen exposcitur tantum ab iis qui ob enorme crimen excommunicationem incurrunt: utpote sunt scandalose violantes ecclesias, graviter percutientes clericum, incendiarii, usurarii publici, notorii percussores episcopi vel cardinalis, etc. Secus, si excommunicatio sit contracta ob alia peccata non ita gravia. Et hoc currit tam in foro interno quam externo. — Ita communiter Palaus^{g)}; et Salmant.^{h)} cum Suarez, Coninck, Hurtado, Avila, Dianaⁱ⁾, Henriquez, etc.

130. — Requiritur 3°. ex cap. *Per tuas, de sent., excom.*, ut censuratus absolutio nem petat. Ibi: *Nisi gratiam absolutio nis imploret, non debet audiri, ne sententiam ecclesiasticam contemnere videatur*. — At quia textus dicit *non debet*, non autem *non potest*; ideo bene docet S. Thomas^{j)}, quem sequuntur Palaus^{k)} et Coninck^{l)}, Avila^{m)}, etc., cum Salmant.ⁿ⁾, censuratum, modo sit emendatus a peccato, etiam renitentem valide posse absolvi.

Coninck, loc. cit., num. 208. — Avila, part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 5, v. *Primo quod*, post concl. 1. — Tr. 10, cap. 2, n. 21. — Tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 3, n. 4. — Tr. 10, cap. 2, n. 18. — *Suar.*, disp. 19, sect. 2, n. 10, v. *Circa*. — Coninck, disp. 14, n. 204. — *Gasp. Hurtad.*, de Excom., disp. 14, diff. 4, n. 17. — Avila, part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 2; et dub. 3, v. *Dico 1 et 2*. — *Henrig.*, lib. 13, cap. 28, n. 4. — Loc. cit., n. 29. — De Censur., part. 1, cap. 5, art. 2, qu. 2. — Tr. 10, cap. 2, n. 28. — Tr. 4,

e) Navarrus, *Man., cap. 27, n. 47*, negat utique debitorem teneri tunc cum gravi damno solvere, «si potest differri absque magno damno alieno».

129. — a) Diana, *part. 5, tr. 9, resol. 23*, dicit juramentum hoc intelligendum esse de non amplius committendo peccatum propter quod in censuram incurrerit, «sed neque habetur usu receptum», et requiri solum in criminibus atrocioribus; et addit: «Interdum verum juramentum solum est de satisfactione exhibenda».

130. — a) S. Thomas, *Suppl., qu. 24, art. 2, in corp.*, dicit invitum posse absolvi ab excommunicatione. Et in *resp. ad 2*, addit posse

131. — Hinc autem notandum 1°. Quod si reus non sit emendatus, et peccatum habeat tractum successivum, ut haeresis, furtum, non potest absolvi, nisi a ferente censuram. Secus tamen, si peccatum non habeat tractum successivum, ut perjurium, blasphemia^{a)}; — ut Contin. Tournely^{b)} et Salmant.^{c)}

Notandum 2° cum Roncaglia^{d)} et Salmant.^{e)}, et ibi Palaus, Suarez, Sayro, Diana, etc., quod aliquando, ex justa causa, etiam licite datur absolutio censurato adhuc contumaci, puta ob bonum publicum vel ut reus facilius respiscat.

Notandum 3°. Quod si privilegium sit factum poenitentibus, prout in jubileo, ubi datur eis facultas eligendi sibi confessarium a quo absolvantur: tunc nequit absolvi invitus, quia usus privilegii pendet a voluntate privilegiati. Ita Palaus^{f)} et [Contin.] Tournely^{g)}; item Avila, Coninck^{h)}, Cornejo, apud Salmant.ⁱ⁾ cum Roncaglia^{j)}. — Secus, si privilegium sit in favorem confessoriorum, ut sunt privilegia regularium; prout recte notant Salmant.^{k)} cum Antonio a Spiritu S.

Notandum 4°. Quod aliquis pluribus censuris innodatus posset absolvi ab una et non ab aliis. — Quare, si censuratus unius tantum petat absolutionem, dolose alias celando, ab illa tantum censetur

qu. 1, cap. 6, qu. ult. — Loc. cit., num. 30. — Palaus, loc. cit., n. 9. — *Suar.*, disp. 7, sect. 7, n. 10 et seqq. — *Sayr.*, lib. 2, cap. 21, n. 8 et 9. — *Diana*, part. 5, tr. 9, resol. 10. — De Censur., part. 1, cap. 5, art. 2, qu. 2. — Avila, loc. cit., dub. 2. — *Cornejo*, de Censur. i. g., disp. 11, dub. 5, v. *Adverte tamen*. — Tr. 10, cap. 2, n. 29. — Loc. cit., qu. ult. — Tr. 10, cap. 2, n. 29. — *Anton. a Spir. S.*, Director. confess., de Censur., tr. 13, disp. 1, n. 239.

quandoque, si nempe videatur saluti illius expedire, «etiam manente contumacia» absolvi.

b) Palaus, *loc. cit.*, n. 9, videtur cum S. Thoma consentire. — Coninck autem distinguit, *loc. cit.*, n. 224, et dicit valide absolvi invitum, licite autem (regulariter) non nisi illum qui a contumacia recessit. — Avila denique, *loc. cit.*, disp. 2, dub. 2, ait posse invitum absolvi, sed «qui perseverat in contumacia, non debet absolvi nisi imminet periculum quod fiet deterior».

131. — a) Haec de validitate dicta sunt.

b) Palaus, *loc. cit.*, n. 9; Coninck, *loc. cit.*, n. 224, quamvis a Salmant. citentur (absque tamen loci indicatione), id non habent.

Reus non emendatus quandoque absolvitur valide.

Et quandoque licite.

Reus invitum interdum absolvitur.

Pluribus censuris innodatus quandoque absolvitur ab una solum.

Censura papalis non absolvitur extra confessionem.

Ad absolutionem censuras,

requiritur 1° Satisfactio partis,

nisi pars injuriam remiserit,

absolutus, nisi superior aliud exprimat, ex cap. *Cum pro causa*, ex cap. *Officii, de sent. excom.* Vide Salmant.¹

Si autem sine dolo alias celasset, iudicatur absolutus ab omnibus, nisi constet absolventem aliud intendisse. Ita Salmant.² cum Candido, Gibalino. — Et haec absolutio valet etiam pro foro externo, si absolvens jurisdictionem habet in contentioso. Si vero in foro conscientiae tantum sive in sacramento Poenitentiae jurisdictionem solum habet: tunc reus qui omiserit confiteri inculpabiliter peccatum cui annexa erat censura reservata, poterit tantum pro foro conscientiae^{c)} a quocumque postea absolvi; ut cum Busenbaum^{e)} dicunt Salmant.³ cum Coninck^{e)}, Avila, Gibalino^{e)}, etc. — Idem dicunt ibi cum Navarro, Covarruvias^{d)}, Avila, Silvestro, etc., de absolute generali quam praelati impertiuntur suis subditis in visitatione.

Limitatio. Exciipiunt tamen cum Bonacina, Avila, etc., si aliqua censura exposcat satisfactionem partis; quia tunc non praesumitur praelatus velle ab illa absolvere, con-

tra juris praescriptum et in alterius praedictum. Ita praefati auctores, et quidem probabiliter. — Sed *Lib. VI, n. 597, v. Secunda*, probabiliter esse diximus cum Suarez^{e)}, Silvestro^{e)}, Concina^{e)}, Antoine et aliis, quod poenitens confessus superiori, etiamsi inculpabiliter fuerit oblitus peccati reservati, non est ablata reservatio; quia reservatio imposita est ut culpa cognoscatur a superiore, atque debitis poenitentiis puniantur, monitisque in futurum vitentur^{f)}. — Secus vero dicendum, si privilegium sit ipsi poenitenti concessum, ut jubilaeo, etc. (Vide dicto *n. 597*).

132. - An autem valeat absolutio, quando datur ob falsam causam, nempe si iudex absolvat, quia reus dicit jam se emendatum vel parti satisfacisse; quod verum non sit?

Respondetur negative, si deficiat causa principalis. Secus, si minus principalis^{a)}; vel si iudex certo conscius sit falsitatis^{b)}: — ut Contin. Tournely⁴ cum Suarez et Bonacina; ac Salmant.⁵ cum Palao, Sayro, Avila, Henriquez, communiter.

De absolute obreptitia.

¹ Tr. 10, cap. 2, n. 32. — ² Loc. cit. — *Candid.*, disquis. 22, art. 52, dub. 4, v. *Dico 10.* — *Gibal.*, disquis. 10, qu. 2, n. 17. — ³ Loc. cit., n. 33 et 34. — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 3, dub. 16, v. *Ex hac concl.* — *Navar.*, Man., cap. 26, n. 13. — *Avila*, loc. cit., dub. 16, v. *Ex hac.* — *Silvest.*, v. *Confessio I*, qu. 4. — *Bonac.*, de Censur., disp. 1, qu. 3, punct. 6, n. 4. — *Avila*, loc. cit., dub. 9, v. *Ex secunda.* — *Suar.*, de Poenit., disp. 31, sect. 4, n. 15 et seq. — *Silvest.*,

v. *Confessio I*, qu. 4. — *Concina*, de Poenit., lib. 2, diss. 2, cap. 6, § 2, n. 14. — *Antoine*, de Poenit., cap. 3, art. 2, qu. 6. — ⁴ De Censur., part. 1, cap. 5, art. 2, qu. 6, resp. 2. — *Suar.*, de Censur., disp. 7, sect. 6, n. 12, v. *Secunda.* — *Bonac.* disp. 1, de Censur., qu. 3, punct. 8, n. 2. — ⁵ Tr. 10, cap. 2, num. 35. — *Palao*, tr. 29, disp. 1, punct. 11, § 3, n. 8. — *Sayr.*, lib. 2, cap. 21, n. 27. — *Avila*, part. 2, cap. 7, disp. 2, dub. 4. — *Henriq.*, lib. 13, cap. 30, n. 3 et 4.

^{c)} Seu melius: Poterit ab illo peccato reservato absolvi a quocumque confessario, ut dicunt Salmant. et Avila; quod Busenbaum *cap. 1, dub. 6, n. 3*, concedit pro jubilaeo tantum, ut S. Alphonsus inferius; Coninck vero, *disp. 14, n. 225*, de solis peccatis Papae reservatis; Gibalinus denique, *loc. cit.*, ad rem non facit, nec citatur pro hac parte a Salmant.

^{d)} Covarruvias, a Salmant. hic citatus, minime loquitur, *in cap. Alma mater, part. 1, § 11, n. 12*, de visitatione regularium.

^{e)} De Suarez, Silvestro et Concina, vide *lib. 6, n. 597*, not. *c* et *d*.

^{f)} Sed vide not. *f* ad *lib. 6, n. 597*.

132. — ^{a)} Suarez, Palao, Sayrus loquuntur de fraude tantum in causa principali.

^{b)} De iudice *conscio* falsitatis non loquuntur Contin. Tournely nec Bonacina. Sed Sayrus, Avila et Henriquez concedunt validam esse absolutionem, si, non obstante falsitate quam ignorat, iudex nihilominus velit absolvere, quod interdum, ut ait Avila, praesumi potest ex conjecturis.